

Årsrapport 2020 Facknämnder

Förskolenämnden 2020

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Väsentlig styrinformation till kommunledningen.....	6
2.1	Verksamhetens utveckling	6
2.1.1	Redovisning av resultat.....	6
2.1.2	Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling	8
2.2	Kommunfullmäktiges budgetmål	10
2.2.1	Organisationsmål	10
2.2.2	Nämndspecifika och verksamhetsnära mål	11
3	Övrig uppföljning till kommunledningen	13
3.1	Utveckling inom personalområdet.....	13
3.1.1	Mått/nyckeltal som beskriver utvecklingen ur ett HR-perspektiv.....	13
3.1.2	Analys av situationen inom HR-området.....	13
3.2	Ekonomisk uppföljning.....	15
3.2.1	Analys av årets utfall	15
3.2.2	Uppföljning av kommuncentrala poster som hanteras genom beslut av andra nämnder	16
3.2.3	Uppföljning av erhållna statsbidrag.....	16
3.3	Värdering av eget kapital	17
3.4	Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	17
3.4.1	Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll	17
3.4.2	Brukar-/kundorienterad kvalitetsledning	18
3.4.3	Sponsring.....	18
3.4.4	Uppföljning Intraservice tjänst dataskydd	18
3.4.5	Övriga beslut och/eller uppdrag.....	19
4	Bokslut.....	20
4.1	Sammanfattande analys	20
4.2	Resultaträkning.....	21
5	Styrinformation till nämnden.....	23
5.1	Platser, personal och ekonomi i balans.....	23
5.2	Ekonomisk lägesrapport december 2020	25
5.3	Redovisning och analys utifrån lagkrav.....	29

5.3.1	Systematiskt arbetsmiljöarbete.....	29
5.3.2	Systematiskt brandskyddsarbete.....	31
5.3.3	Kränkings- samt inspektionsärenden.....	32
5.3.4	Samlad riskbild och intern kontrollplan 2020	34
5.4	Fördjupningsområde - uppföljning och analys av undervisningen	35
6	Redovisning av nämndens uppdrag	37
6.1	Redovisning av uppdrag från KF/KS i och utanför budget (uppdragskolumn).....	37
6.1.1	Budgetuppdrag från KF:s budget 2020.....	37
6.1.2	Budgetuppdrag från KF:s budget 2019.....	39
6.1.3	Uppdrag till nämnd/styrelse som tilldelats utanför budgetbeslut	41
6.2	Redovisning av nämndens uppdrag, exkl. KF/KS	42
6.2.1	Budgetuppdrag från nämndens budget 2019	42
6.2.2	Löpande uppdrag från Förskolenämnd 2020	43
7	Analys av måluppfyllelsen med koppling till nämndens verksamhetsplan	47
7.1	Göteborg har en förskola och barnomsorg som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor för alla barn.....	47

Bilagor

*Bilaga 1: Fördjupningsområde – uppföljning och analys av
undervisningen*

Bilaga 2: SBA - Uppföljning för 2020 (20 09 08)

1 Sammanfattning

Förskolenämndens verksamhetsår 2020 har framförallt präglats av den pågående pandemin och dess påverkan på verksamheten. Trots det har vårdnadshavares efterfrågan på plats inom lagstadgad tid tillgodosetts under hela 2020. 91 procent av alla barn har fått möjlighet att gå på en förskola i sin boendestadsdel, jämfört med 89 procent 2019.

Andelen av stadens barn som är inskrivna i förskoleverksamhet har ökat 2020 jämfört med 2019, vilket är positivt. Samtidigt har den del av de inskrivna barnen som finns i nämndens egna förskolor ökat till över 83 procent - främst eftersom antalet barn i fristående förskola har minskat ytterligare.

Nämnden kan konstatera att omställningen från den tidigare stadsdelsorganiseringen till fackförvaltning tar tid. Efter två och ett halvt år har arbetet med de tre förstärkningsområdena fördjupats men det har ännu inte skett några större förändringar varken i undervisningens kvalitet eller i likvärdigheten. Arbetet med styrning och ledning bedöms dock ha förbättrats och nämnden gör bedömningen att måluppfyllelsen har ökat i det avseendet.

Rektors förutsättningar är avgörande och under hösten 2020 har förvaltningens organisation genomlysts med utgångspunkt i rektors förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Syftet är att föreslå eventuella justeringar för att skapa en effektiv och ändamålsenlig organisering för att öka måluppfyllelsen. Under första kvartalet 2021 fattas beslut om eventuella förändringar.

Legitimerade förskollärare är fortsatt ojämnt fördelade över staden. Mycket arbete återstår för att säkerställa att förskollärarkompetensen nyttjas bättre i de områden där kompetensen behövs mest. Antalet ansökningar per förskollärartjänst har ökat, men det har ännu inte påverkat viljan hos legitimerade förskollärare att söka sig till utsatta områden. En kartläggning som genomfördes under hösten 2020 visar att många förskollärare kan tänka sig att arbeta i ett socioekonomiskt utsatt område. Det som behövs är rätt förutsättningar i form av struktur, en närvarande chef, kollegor och tid för planering. Åtgärder planeras för 2021 som ska underlätta förskollärarnas rörlighet i organisationen.

Under 2020 har frisknärvaron påverkats negativt till följd av pandemin. Den ligger nu på runt 20 procent (drygt 30 procent 2019). Positivt är däremot att både medarbetares och chefers upplevelse av delaktighet har ökat. Målet för 2020 är uppnått för medarbetare.

Bemanningsplanering har identifierats som ett strategiskt område för att skapa förutsättningar att möta barnens behov och samtidigt skapa en god och hållbar arbetsmiljö. Ett utvecklingsarbete har startat för att stötta rektorer i arbetet med den inre organiseringen.

I syfte att stärka likvärdigheten över staden beslutade förvaltningen under 2020 att åtgärda brister i förskolornas trådlösa nätverk. Förvaltningen beslutade också att köpa in läsplattor till alla medarbetare på förvaltningens förskolor. Det ger bättre grundförutsättningar för arbetet med delar av läroplansuppdraget.

Nämnden redovisar ett överskott om 161,2 miljoner kronor vid årets slut. Pandemin är den främsta orsaken till överskottet eftersom nämnden fått statlig ersättning för sjuklönekostnader samtidigt som behovet av personal varit lägre när också antalet barn i verksamheten varit lägre. Förskolenämnden har dessutom fått 75,6 miljoner kronor i statsbidrag för minskade barngrupper. Antalet enheter med

obalans vid årets slut har minskat i relation till ingångsläget 2020. Inför 2021 är majoriteten av enheterna i balans. Förskolenämnden gör ingen egen bedömning av storleken på det egna kapitalet eftersom det finns ett beslut i Kommunfullmäktige.

Lokalkostnaden per barn ökar till följd av en obalans mellan antal barn och tillgången på platser, samt att nämnden delvis fått högre lokalkostnader på grund av den nya hyresmodell som började gälla från och med 1 juli 2020. Av de femton byggnationer som förväntades stå klara under 2020 har alla utom tre färdigställts.

2 Väsentlig styrinformation till kommunledningen

2.1 Verksamhetens utveckling

2.1.1 Redovisning av resultat

Effektmått och övriga mått/nyckeltal

Mått/nyckeltal	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
Andel barn inskrivna i förskoleverksamhet av befolkningen (%)	84,2	84,2	84,5
Andel barn boende i Göteborg inskrivna i egen produktion (%)	82,6	82,8	83,2
-varav antal i pedagogisk omsorg	426	362	326
Andel legitimerade förskollärare (% totalt staden)	43	41,1	40,7
Antal barn som ej erhållit plats inom fyra månader	177	2	0

Andel barn inskrivna i förskoleverksamhet avser oktober respektive år. Andel barn boende i Göteborg inskrivna i egen produktion snitt mars/oktober. Andel anställda förskollärare med legitimation oavsett tjänstgöringsgrad avser oktober respektive år. Jämfört med föregående rapporter har beräkningen anpassats till Skolverkets sätt ta fram måttet vilket innebär att timanställda ej längre ingår i beräkningsunderlaget, utan endast viss- och tillsvidareanställda. Detta medför att andelen av totalt anställda ökar något. Skolverket redovisar i sin statistik andelen omräknat till heltid och inte andel av totalt anställda.

Volym-, intäkts- och kostnadsutveckling

Mått	2018	2019	2020
Förändring av antal göteborgsbarn i förskoleverksamhet (%)	1,0	-0,3	0,2
Nettokostnadsutveckling (%)	4,3	4,2	-1,1
Personalvolymsutveckling(%)			-5,0

Förändring antal göteborgsbarn i förskoleverksamhet (%) medel mars/oktober jämfört föregående år.

Redovisade mått och nyckeltal är, tillsammans med beslutade indikatorer för förskolenämnden, en grund för att följa utvecklingen i stadens förskolor. Det är en utmaning att identifiera mått som påvisar effekt för barnen i förskoleverksamhet. Inom förvaltningen pågår ett arbete med att ta fram relevanta mått. Det kan framöver innebära fler kompletterande mått för att synliggöra effekter för den verksamheten är till för.

Andelen barn i befolkningen i förskoleverksamhet, fristående såväl som kommunal, har ökat 2020 jämfört med 2019. Att andelen nu når 84,5 procent förklaras till stora delar av att befolkningen 1-5 år har minskat mer än antal barn placerade i förskoleverksamhet. Under 2020 har inga barn behövt vänta mer än fyra månader på en förskoleplats. Alla har fått plats i tid.

Andelen barn i egen produktion (kommunal förskola) har ökat från 82,8 procent

2019 till 83,2 procent för 2020. Det förklaras av att antalet barn i fristående förskola har minskat samtidigt som den kommunala pedagogiska omsorgen har färre barn inskrivna 2020 än tidigare.

Trots pandemin genomfördes 59 tillsyner av fristående verksamheter under 2020. Såväl regelbundna, riktade- som ägar- och ledningsprövningar. Vidare handlades ett 30-tal klagomål och ett 20-tal ansökningar. Förskolenämnden tog under året sammanlagt nio beslut om t.ex. godkännanden, avslag och tillfälliga stängningar.

Knappt 70 barn hade beslut om omsorg på obekvämt arbetstid. Förvaltningen har kapacitet att ta emot fler barn. Omsorg på kvällar och helger finns i alla fyra områden, men bedrivs något olika. Under 2020 beslutade förvaltningen att inte längre använda förskollärare nattetid.

Antalet barn i pedagogisk omsorg minskar och förväntas fortsätta minska precis som i riket. I pedagogisk omsorg finns det fler äldre än yngre barn vilket bidrar till den nedåtgående trenden. Förvaltningen har valt att anställa rektorer med enbart ansvar för pedagogisk omsorg för att utveckla verksamheten och göra den mer känd.

För de öppna förskolorna har ett långsiktigt kvalitetsarbete påbörjats och tre rektorer med renodlade uppdrag har rekryterats. I princip alla öppna förskolor gick i mars månad över till att bara erbjuda utomhusverksamhet och deras betydelse som samverkansarena har blivit extra synlig. Öppna förskolan Opaltorget är ny sedan i december och två andra är under planering i Gamlestaden och i Centrum.

Fördelningen av legitimerade förskollärare är fortsatt ojämn både inom och mellan utbildningsområdena i staden där utbildningsområde Hisingen 2 har den lägsta andelen förskollärare - 32,0 procent jämfört med Centrum 1 - 48,5 procent. Fler åtgärder behövs för att säkerställa att kompetensen ökar och fördelas i de områden där kompetensen behövs mest. Utmaningen är en del av nämndens strategiska planering för ökad likvärdighet.

Den upplevda kvaliteten i den årliga vårdnadshavarenkäten är alltså klart positivt. Nästan nio av tio upplever att förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande. Drygt åtta av tio upplever att förskolan uppmuntrar språkutveckling och kommunikation. Det är höga siffror för brukarnöjdhet i jämförelse med andra fackförvaltningar.

För att stärka likvärdigheten över staden beslutade förvaltningen under 2020 att åtgärda brister i förskolornas trådlösa nätverk. Förvaltningen beslutade också att köpa in läsplattor till alla medarbetare i förskolor för att förbättra arbetet med lämna-hämta, att följa upp verksamheten och målen i läroplanen.

Personalvolymen minskade med 5,0 procent för 2020 jämfört med föregående år. Minskningen är främst en effekt av pandemin när ordinarie personal haft högre sjukfrånvaro än normalt. Det har inte funnits samma behov av vikarier när antalet barn i verksamheten varit lägre än normalt.

Nettokostnadsutvecklingen för 2020 jämfört med föregående år är -1,1 procent. Statsbidrag för sjuklönekostnader är den främsta förklaringen, men även högre statsbidrag för minskade barngrupper samt lägre bemanning bidrog till den minskade kostnadsutvecklingen.

2.1.2 Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling

Pandemisituationens påverkan
Orsak till att avvikelser uppstått
Smittspridningen i samhället.
Konsekvenser för de verksamheter som är till för
Under perioder främst under våren 2020 sjönk närvaron bland barnen under 50 procent. Störst var frånvaron i så kallade utsatta områden. Det innebär att barn som behöver stöd och stimulans bland annat för att utveckla svenska språket inte har fått det stöd de behöver. De barn som under året har påbörjat förskoleklass kan ha fått sämre förutsättningar för att förbereda sig inför sin skolgång. Situationen under delar av hösten liknande den under våren.
Konsekvenser för organisation, medarbetare och chefer
Sjukfrånvaron har varit högre bland personalen på förskolorna än normalt. Även om barnantalet varit lägre än normalt har arbetssituationen upplevts som påfrestande av många.
Ekonomiska konsekvenser
Behovet av vikarier har varit lägre än normalt under 2020 samtidigt som statliga bidrag till sjuklönekostnader har tillfallit förvaltningen. Det har bidragit till det ekonomiska överskott som redovisas.
Vidtagna åtgärder
Förvaltningen har löpande informerat personal och brukare om uppdateringar i rutiner för att förhindra smittspridning. Arbetet med att hantera pandemins konsekvenser har organiserats direkt under förvaltningsdirektören.
Lokalkostnaden per barn ökar
Orsak till att avvikelser uppstått
Lokalkostnaderna per barn ökar. Mellan 2019 och 2020 har lokalkostnaden per barn ökat med 9,4 procent. Kostnadsökningen förklaras av obalans mellan antal barn och tillgången på lokaler samt ny hyresmodell som delvis började gälla från och med 1 juli 2020.
Konsekvenser för de verksamheter som är till för
Nettopeng per barn som går ut till rektor har blivit lägre än vad den skulle varit om lokalkostnaderna endast följt indexuppräknings för lokaler om 2,5 procent. Rektor har således haft relativt sett mindre resurser att satsa på verksamheten.
Konsekvenser för organisation, medarbetare och chefer
Då större andel av budgeten går till lokalkostnader finns det mindre resurser över till satsningar på kompetensutveckling och ordinarie personal.
Ekonomiska konsekvenser
Större andel av budgeten gick till lokalkostnader vilket innebär att det krävdes anpassningar i samband med budgetarbetet för att nå en budget i balans.
Vidtagna åtgärder
Förvaltningen har under året arbetat, tillsammans med Lokalsekretariatet och Lokalförvaltningen, med att kartlägga vilka lokaler som skulle kunna lämnas tillbaka till Lokalförvaltningen. Det finns en kommuncentral process för hanteringsordningen efter att förskolenämnden beslutat om att lämna ifrån sig lokaler. Förskoleförvaltningen har dessutom tillsammans med Lokalförvaltningen påbörjat framtagandet av underlag med uppgifter kring teknisk kapacitet för kommunens förskolelokaler. Med bättre underlag kring teknisk kapacitet kan lokalutnyttjandet ytterligare förstärkas. Vidare har även Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tagit fram ett koncept som gör det möjligt för alla kommuner i Sverige att beställa nya förskolor. Förskoleförvaltningen

<p>har tillsammans med Lokalförvaltningen påbörjat ett arbete med att se över hur utformningen av förskoleförvaltningens förskolor skulle kunna se ut framöver baserat på SKRs koncept. Förhoppningen är att det i framtiden skulle kunna innebära att lokalerna kan nyttjas mer effektivt och därmed minska lokalkostnaden per barn.</p>
<p>Tillfällig statlig ersättning för sjuklönekostnader</p>
<p>Orsaker till att avvikelser uppstått</p>
<p>På grund av coronaviruset har riksdag och regering infört tillfälliga regler. Under perioden april-juli 2020 har nämnden fått ersättning för hela sjuklönekostnaden. För perioden augusti-december har nämnden fått ersättning för del av sjuklönekostnaden. Totalt uppgår den tillfälliga statliga ersättningen för 2020 till 63,9 mkr.</p>
<p>Konsekvenser för de verksamheten är till för</p>
<p>Den statliga ersättningen har inneburit ett resurstillskott för många enheter då det helt eller delvis inte funnit behov av att ta i vikarier vid frånvaro eftersom även barnantalet varit lägre. Tillskottet har istället bidragit till att verksamheten i högre utsträckning har kunnat köpa in undervisningsmaterial samt förbättra inom- och utomhusmiljön.</p>
<p>Konsekvenser för organisation, medarbetare och chefer</p>
<p>Resurstillskottet som den statliga ersättningen inneburit har bidragit till en ökad likvärdighet då förvaltningen har haft möjlighet att genomföra en gemensam satsning där arbetskläder och IKT-material (I-pads) köpts in till all pedagogisk personal.</p> <p>I vissa fall har den tillfälliga ersättningen inneburit att åtgärder som annars skulle vara nödvändiga för att ha en organisation som ryms inom budgetförutsättningarna inte behövt genomföras under 2020. Antal enheter med obalans över 300 tkr var vid årets slut 26 stycken. Om ersättningen exkluderas skulle betydligt fler enheter haft en obalans. Otydliga ekonomiska spelregler riskerar att försvaga incitamenten i nämndens styrning.</p>
<p>Ekonomiska konsekvenser</p>
<p>Den statliga ersättningen är en bidragande faktor till att nämnden redovisar ett omfattande överskott vid årets slut. Färre enheter har behövt ta fram åtgärdsplaner under året. Stora överskott under utbildningsområdena innebar att förvaltningen behövde se över tolkningen av principerna för hantering av över- och underskott.</p>
<p>Vidtagna åtgärder</p>
<p>Förvaltningen har arbetat med att skapa en medvetenhet om att ersättningen endast är tillfällig och att åtgärder behövs för att nå en budget i balans 2021. I samband med budgetarbetet inför 2020 fanns det 44 enheter med en obalans över 300 tkr. Vid årets slut 2020 är det 26 enheter som redovisar en obalans över 300 tkr. Utan ersättning från staten hade betydligt fler enheter haft en obalans för 2020. I samband med budgetarbetet inför 2021 är det 12 enheter som har en obalans över 300 tkr. Merparten av enheterna har således arbetat med att anpassa organisationen inför 2021.</p>
<p>Otillräcklig vana och erfarenhet att leda organisatorisk förändring</p>
<p>Orsaker till att avvikelser uppstått</p>
<p>Anpassning av medarbetarantal i förhållande till budget p g a sjunkande barnantal och fördyrade lokalkostnader har inneburit omställning av personal i flera utbildningsområden. Övrigt att arbeta med omställning har inneburit otydlighet i processen vilket skapat oro hos medarbetare och vårdnadshavare.</p>
<p>Konsekvenser för de verksamheten är till för</p>
<p>Vårdnadshavare har upplevt brister i kommunikationen kring varför omställning varit nödvändig som åtgärd. Vårdnadshavare upplever en oro för att kvaliteten i verksamheten ska minska när man anpassar antalet förskollärare.</p>
<p>Konsekvenser för organisation, medarbetare och chefer</p>
<p>Arbetsmiljö för rektor och medarbetare har försämrats till följd av den oro som uppstått bland vårdnadshavare och personal. Rektor har upplevt otydlighet i processen och saknat medel i form av kunskap och erfarenheter för genomförande.</p>
<p>Ekonomiska konsekvenser</p>

Antalet åtgärdsplaner har minskat och målet med budget i balans har kunnat uppnås på flera enheter.
Vidtagna åtgärder
Omställningsarbete, åtgärdsplaner, uppföljning och justering av omställningsprocessen i syfte att förbättra processen och uppnå ökad förståelse för processen i förvaltningen. Gediget arbete med kommunikationsplan. Dialog med fackliga organisationer om arbetsgång etc. i syfte att uppnå samstämmighet kring formalia och annat i omställningsprocessen.
Minskat fokus på det tidiga rehabiliteringsarbetet
Orsaker till att avvikelsen uppstått
Rehabiliteringsarbetet är för många rektorer en utmaning i ledningsarbetet, vilket innebär att situationer som uppstår kan påverka prioriteringen av reharbetet som är en del i arbetsgivaransvaret som ligger i rektors uppdrag. Under 2020 har pandemin bidragit starkt till ett minskat fokus på rehabiliteringsarbete.
Konsekvenser för de verksamheten är till för
En hög andel upprepat korttidssjukskrivna medarbetare innebär en lägre kvalitet i undervisningen till följd av att barnen möter fler vuxna som har lägre grundutbildning än ordinarie personal.
Konsekvenser för organisation, medarbetare och chefer
Svårigheter att leda arbetet och undervisningen samt en försämrad arbetsmiljö till följd av bl.a. högre arbetsbelastning på ordinarie personal.
Ekonomiska konsekvenser
Sjuklönekostnaderna ökar och kostnader för timvikarier tillkommer, inklusive administration av timvikarier.
Vidtagna åtgärder
Förvaltningen har uppmärksammat utmaningen mellan det strategiska uppdraget och arbetsgivarrollen som rektor. Frågan ingår i förvaltningens pågående översyn av sin organisering. Ett ökat fokus på rehabiliteringsstrategin krävs, vilket innebär fortsatt fokus på att arbeta med upprepat korttidssjukfrånvaro, planer för återgång i arbete och sjukskrivningar över 365 dagar samt förlängning av strategin även under 2021.

2.2 Kommunfullmäktiges budgetmål

2.2.1 Organisationsmål

Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor				
Indikator	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2020
Medarbetarengagemang (HME) - Totalindex	-	81	-	83
Sjukfrånvaro kommunalt anställda	-	9,7%	12%	9,2%

Resultat för Medarbetarenkät 2020 levereras först 2021-02-08.

Året inleddes med en positiv trend och minskande sjuktal. Det är sannolikt till viss del ett resultat av ett fokuserat arbete med förvaltningens rehabiliteringsstrategi. I mitten av mars i samband med att smittspridningen av covid-19 ökade, ökade också oron bland medarbetarna märkbart och sjukfrånvaron steg kraftigt uppåt. Rektorer och medarbetare lade mycket fokus på frågeställningar kopplat till smitta och smittskydd, samt frågor och oro från både medarbetare och vårdnadshavare.

De höga sjuktalen höll i sig under våren men mattades av mot slutet av maj och under sommaren när verksamheterna till största delen är stängda. I början av hösten steg sjuktalen igen och nådde en topp i november, men utan att nå upp till lika höga nivåer som under våren. I december märks en blygsam minskning av sjuktalen.

2.2.2 Nämndspecifika och verksamhetsnära mål

2.2.2.1 Göteborg har en förskola och barnomsorg som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor för alla barn.

Måluppfyllelse

■ Viss

Mått/Indikator	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Målvärde 2020
Barn 1-5 år ur befolkningen som ej har plats i förskoleverksamhet i befolkningen (andel)	15,8%	15,8%	15,5%	15,7%
Förskollärare med legitimation (andel)	43%	41,1%	40,7%	40,7%
Rektors utbildningsnivå (andel)		26,1%	40,4%	32,5%
Vårdnadshavares delaktighet (medelvärde)	4,9		4,2	4,9

Andel barn ej inskrivna i förskoleverksamhet avser oktober respektive år.

Andel förskollärare med legitimation avser oktober respektive år. Jämfört med föregående rapporter har beräkningen anpassats till Skolverkets definition vilket innebär att timanställda ej längre ingår i beräkningsunderlaget, utan endast viss- och tillsvidareanställda. Detta medför att andelen förskollärare med legitimation av totalt anställda ökar något.

Jämförelsen av rektors utbildningsnivå 2020 mot 2019 påverkas av att delar av ett utbildningsområde saknades i redovisningen för 2019.

Måttet motsvarande vårdnadshavares delaktighet är nytt för 2020 och visar vårdnadshavares nöjdhet av ett medelvärde på skalan 1-5. Vilket medför att värdet inte jämförbart med det för 2018.

2.2.2.2 Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor

Måluppfyllelse

■ Viss

2.2.2.3 Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit

Måluppfyllelse

■ Viss

2.2.2.4 Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv

Måluppfyllelse

■ Viss

2.2.2.5 Göteborg har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Måluppfyllelse

■ God

2.2.2.6 Göteborgarna får valuta för skatten och en välfärd med hög kvalitet

Måluppfyllelse

■ Viss

2.2.2.7 Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Måluppfyllelse

■ Svårbedömd

Mått/Indikator	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Målvärde 2020
Sjukfrånvaro totalt anställda		9,7%	12%	9,2%
Frisknärvaro	26,8%	30,6%	19,5%	32%
Personalstabilitet		72,7%	74,1%	75%

3 Övrig uppföljning till kommunledningen

3.1 Utveckling inom personalområdet

3.1.1 Mått/nyckeltal som beskriver utvecklingen ur ett HR-perspektiv

	2018	2019	2020
Total sjukfrånvaro (%)	9,5*	9,7	12
Förvaltningsextern personalomsättning (%)	-*	10,0	nov 8

* Sjukfrånvaro för 2018 avser halvåret juli-december 2018 eftersom förvaltningen bildades 1 juli 2018.

Angiven formel för personalomsättning ej möjlig att tillämpa eftersom förvaltningen bildades juli 2018, d v s att det inte finns något värde för "Anställningar dec fg år".

Fram till februari månad sjönk sjukfrånvaron i förvaltningen totalt med en procentenhet jämfört med 2019 .

I mars fick pandemin fullt genomslag och sjukfrånvaron vände kraftigt uppåt. Detta sammanfaller också med den slopade karensdagen. Ökningen i förvaltningen ligger i det övre häradet jämfört med övriga förvaltningar i staden på 2,1 procent, dock jämförbart med grundskoleförvaltningen. Den korta sjukfrånvaron dag 1-14 har gått upp med 1,7 procent och sjukfrånvaro över 15 dagar har gått upp 0,4 procent. De positiva effekter som uppnåtts genom fokus på gemensam uppföljning av sjukfrånvaro mellan rektor och HR fick stå tillbaka till följd av de många frågeställningar samt den oro hos vårdnadshavare och medarbetare som uppstod i samband med covid -19.

Frisknärvaron har gått ner från cirka 30 procent till cirka 20 procent, vilket indikerar att många som normalt inte är sjuka under detta år har drabbats.

Sjunkande barnantal och dess ekonomiska konsekvenser tillsammans med osäkerhet kopplat till pandemin har inneburit en mer restriktiv hållning till nyrekrytering. Det innebär att personalomsättningen har minskat. Pandemin har även bidragit till att den totala personalvolymen har minskat då tillsättningen av timvikarier under april-juni på en knapp tredjedel av normal volym. I september var antalet årsarbetare i det närmaste tillbaka på normala nivåer igen.

3.1.2 Analys av situationen inom HR-området

Våren 2020 präglades av anpassningar i bemanning utifrån budget i vissa delar av staden, och i andra delar av staden i syfte att öka andelen förskollärare. Organisationen var ovan vid dessa förändringar vilket skapade oro både internt och externt. Påverkan på personalstabiliteten i förskollärargruppen syns dock inte. En viss ökning av antalet sökande till utannonserade förskolläraryrken och rektorstjänster.

Bemanning i balans

Bemanningsplanering har identifierats som ett strategisk område för att skapa förutsättningar för att möta barnens behov samt skapa en god och hållbar arbetsmiljö. Förvaltningen har startat ett utvecklingsarbete inom samtliga utbildningsområden i syfte att stötta rektor i den inre organiseringen.

Hälsofrämjande strategi

De hälsofrämjande insatser som planerades med stöd av Suntarbetsliv har genomförts. Implementering av verktyg för att höja kunskap och medvetenhet kring friskfaktorer pågår och skapar förutsättningar för hälsofrämjande arbete efter covid-19. Engagemang för frågan syns i verksamheten till exempel genom dialog i ledningsgrupper kring hur friskfaktorerna kan synliggöras i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Första halvåret gjordes en kartläggning av chefs organisatoriska förutsättningar. Denna ligger till grund för 2021 års organisationsöversyn.

Rehabstrategi och sjukfrånvaro

Rehabarbetet har varit eftersatt i samtliga utbildningsområden sedan pandemin slog till. Ett eftersatt rehabarbete bidrar till bristande kvalitet och kontinuitet i undervisningen och innebär också en hög kostnad för verksamheterna i form av sjuklönekostnader. Fortsatt fokus på gemensam uppföljning rektor - HR kommer att vara fokus under 2021.

Rekrytering

Antalet ansökningar per förskollärartjänst varierar mellan 71 st som mest till 50 st som minst. Förvaltningen är mer attraktiv som arbetsgivare än tidigare. Detta speglas dock inte i antalet legitimerade förskollärare som söker sig till område Öster.

Motivationspaket

Under hösten genomfördes en kartläggning med utgångspunkt i vilka faktorer som är drivande i att vilja arbeta i ett område där man som förskollärare gör som mest skillnad. Kartläggningen visar att många vill arbeta i utsatta områden men behöver strukturer, närvarande chef, kollegor, tid för planering, tid för dialog i arbetslag kring tex barnsyn samt fördjupad kunskap och stöd i sociala frågor och psykologi. Förvaltningen kommer under 2021 ta fram aktiviteter som stödjer förskollärares rörlighet till utsatta förskolor.

Roller och uppdrag - karriärvägar

Arbete med att tydliggöra roller och ansvar genom att ta fram karriärväg för barnskötare färdigställdes och implementering påbörjas i januari 2021. Motsvarande arbete pågår för rollen som förskollärare. Ett partsammansatt arbete mellan arbetsgivare och Lärarförbundet har resulterat i samstämmighet kring roller och uppdrag och uppdragsdialogens innehåll. Det är ett viktigt steg i att föra konstruktiv och utvecklande dialog kring kultur i förskolan. Behov av att förstärka förskollärares förmåga att leda kollegor har identifierats och under 2021 kommer en pilotinsats med ledarskap i fokus erbjudas förskollärare för senare utvärdering och eventuell breddinsats.

Andel grundutbildade medarbetare

Förvaltningen finansierar någon form av grundutbildning för ca 260 medarbetare, vilket motsvarar ca 4,5 procent av den pedagogiska personalen. På grund av bl.a.

covid -19 har intresset för grundutbildning minskat. En konsekvens av detta kan innebära sänkt kvalitet i undervisningen.

3.2 Ekonomisk uppföljning

3.2.1 Analys av årets utfall

Resultatredovisning i sammandrag

	Bokslut 2020	Budget 2020	Avvikelse	Bokslut 2019	Bokslut 2018
Intäkter	616 600	403 903	212 698	489 223	163 819
Kostnader	-4 881 227	-4 829 803	-51 424	-4 799 304	-2 134 503
Kommunbidrag	4 425 900	4 425 900	0	4 304 500	2 009 300
Resultat	161 243	0	161 243	-5 634	38 596
Eget kapital	235 608	74 365	161 243	74 365	80 000

Förskolenämnden redovisar för 2020 en avvikelse mot budget på 161,2 miljoner kronor (mkr).

Intäkterna avviker med 212,7 mkr mot budget. Avvikelsen förklaras främst av statligt bidrag avseende ersättning för sjuklönekostnad. Andra orsaker till avvikelsen är utökat statsbidrag för minskade barngrupper, gynnande dom avseende tvisten kring barnomsorgsavgifter för juli 2019 (vilket innebär att nämnden inte behöver betala tillbaka avgifterna till vårdnadshavarna) samt kommuncentralt anslag för investeringsrelaterade driftkostnader. I jämförelse med 2019 har intäkterna ökat med 127,4 mkr. Ökningen mot föregående år har samma förklaringsfaktorer som avvikelsen mellan utfall 2020 och budget 2020.

Kostnaderna avviker med -51,4 mkr mot budget. Den negativa avvikelsen förklaras till stor del av att personalkostnaderna har ökat i takt med att nämnden fått utökat statsbidrag för minskade barngrupper. Om det inte vore för pandemin skulle dock avvikelsen varit än större. Verksamheten har inte behövt ta in vikarier vid sjukfrånvaro i vanlig utsträckning då även barnen varit frånvarande vilket inneburit lägre personalkostnader. Andra orsaker till avvikelsen är gemensam satsningen på inköp av arbetskläder och IKT-material, högre kostnader för hygienartiklar som en följd av pandemin samt debitering från Lokalförvaltningen för investeringsrelaterade kostnader. I jämförelse med 2019 har kostnaderna för ökat med 81,9 mkr. Ökningen mot föregående år beror i första hand på högre lokalkostnader.

3.2.2 Uppföljning av kommuncentrala poster som hanteras genom beslut av andra nämnder

Kommuncentral post (Belopp i tkr)	Utfall	Budgeterat belopp	Avvikelse
Investeringsrelaterade driftskostnader	16 508	14 812	-1 696

Kostnadsutfallet för investeringsrelaterade driftskostnader överstiger det kommuncentrala anslaget som avsatts. Det kommuncentrala anslaget uppgick till 100 000 tkr. Det totala kostnadsutfallet för förskoleförvaltningen (16 508 tkr) och grundskoleförvaltningen (94 939 tkr) uppgick till 111 447 tkr. Anslaget har fördelats mellan förvaltningarna enligt nedan:

Förskoleförvaltningen

- 14 812 tkr

Grundskoleförvaltningen

- 85 188 tkr

Förskolenämnden hemställer härmed att avropa 14 812 tkr från det kommuncentrala anslaget för investeringsrelaterade driftskostnader. Nämnden har erhållit del av anslaget (6 050 tkr), resterande del har bokats upp som en fordran i bokslutet.

3.2.3 Uppföljning av erhållna statsbidrag

Specialdestinerat/riktat statsbidrag	Erhållen ersättning och/eller uppbokad fordran avseende 2020 (tkr)	Motpart (kod)	Ev kommentar
Statsbidrag för mindre barngrupper	75 643	XSSV	Del av erhållen ersättning (3 204 tkr) skall återbetalas. Återbetalningen är uppbokad som skuld.
Statsbidrag för lärarlönelyftet	7 225	XSSV	
Statsbidrag för läsllyftet i förskolan	4 000	XSSV	Del av erhållen ersättning (242 tkr) skall återbetalas. Återbetalningen är uppbokad som skuld.
Statsbidrag för bättre språkutveckling i förskolan	7 233	XSSV	Del av erhållen ersättning (4 000 tkr) skall återbetalas. Återbetalningen är uppbokad som skuld.

Statsbidrag för omsorg på kvällar, nätter och helger	1 097	XSSV	
Samverkan för bästa skola 2018	346	XSSV	
Statsbidrag Asylsökande barn VT19	1 136	XSMI	
Flyktingbidrag	803	XSMI	
Statsbidrag till kommuner och regioner för att minska och motverka segregation	19 510	XSXX	

3.3 Värdering av eget kapital

Enligt Göteborgs Stads "Regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning" skall nämnden årligen aktivt värdera storleken på det egna kapitalet. Då det finns ett beslut avseende förskolenämndens egna kapital från Kommunfullmäktige (KF) bedömer nämnden att det inte är aktuellt med en egen bedömning för 2020.

KF beslutade den 28 januari 2021 att förskolenämnden får utöka sitt eget kapital med hela överskottet för 2020 samt tillåts disponera upp till 80 mkr av överskottet under 2021. Överskottet för 2020 tillfaller nämnden enligt KFs beslut och kommer således inte att återredovisas. Nämnden har sen tidigare ett ingående eget kapital om 74,4 mkr. Nämnden redovisar ett överskott för 2020 på 161,2 mkr. Utifrån beslutet i KF kommer nämndens eget kapital därmed uppgå till 235,6 mkr.

3.4 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

3.4.1 Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll

Göteborgs stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll fastställer att nämnder och styrelser årligen ska utvärdera sitt system för styrning, uppföljning och kontroll för att förbättra effektiviteten och lämna en bedömning i samband med årsrapporten. Med system avses det ramverk av systematik, struktur och kultur som används för att styra mot måluppfyllelse och fullgörande av uppdrag.

Då nämnden förlitar sig på systemet för styrning, uppföljning och kontroll som förvaltningen använder sig av, åligger det förvaltningsledning att bedöma dess effektivitet. Utvärderingen består av bedömningar av fyra olika områden; kultur, planering och uppföljning, riskbaserad styrning samt åtgärd och förbättringsarbete. För 2020 framgår både områden som bedöms ha tillräckligt effektiv hantering samt förbättringsområden där följande är de viktigaste iakttagelserna.

Arbetet med att skapa en öppen och tillitsfull förvaltningskultur, där regler efterlevs och oetiskt beteende uppmärksammas har för 2020 bedömts ha en tillräckligt effektiv hantering. Under 2021 behöver samarbetet mellan kärnverksamhet och stödfunktioner utvecklas och beslutade arbetssätt bättre förankras hos alla berörda inom organisationen.

Under 2020 fattade nämnden beslut om förvaltningens systematiska planering och uppföljning. Systemet har förankrats under året men bedöms fortsatt behöva utvecklas för att få samman styrinformation mellan alla nivåer i organisationen.

Den kvalitetsdialog som införs under 2021 ska möjliggöra bättre kommunikation och ge relevanta analyser för att alla nivåer ska kunna fatta väl grundade beslut.

Förvaltningen gör bedömningen att åtgärder och arbetssätt för att identifiera och skapa en medvetenhet om situationer där det finns risk för oetiskt eller oönskat beteende är en styrka. Den riskbaserade styrningen har utvecklats under 2020 där nämnden har fått en fördjupad delaktighet. Förvaltningsledningens arbete med risker har förbättrats där alla utbildningsområden och avdelningar utifrån en gemensam struktur har bedömt risker inför samlad riskbild och intern kontrollplan.

3.4.2 Brukar-/kundorienterad kvalitetsledning

Samtliga vårdnadshavare med barn i förskola och pedagogisk omsorg erbjuds varje år att besvara en enkät om sina upplevelser av verksamhetens kvalitet. Förskoleenkätens utformning är ny från och med 2020 och anpassad till den reviderade läroplanen för förskolan (Lpfö 18). Vårdnadshavarna får ta ställning till 28 påståenden som behandlar fem övergripande läroplansområden; normer och värden, värdegrund och uppdrag, omsorg, utveckling och lärande, barns delaktighet och inflytande, förskola och hem samt även ge ett helhetsomdöme.

Resultatet visar att vårdnadshavare generellt är nöjda med verksamheten.

Utfallet bygger på svar från 12 913 vårdnadshavare av 22 200 vilket ger en svarsfrekvens om 58 procent. På en femgradig skala ger vårdnadshavarna stadens förskolor betyget 4,24 för "nöjdhet". Skillnader i resultatet mellan utbildningsområdena är små, men följer ändå ett socioekonomiskt mönster. Vårdnadshavare i de östra stadsdelarna är minst nöjda. Mest nöjda är vårdnadshavare som har sina barn i pedagogisk omsorg – 4,71.

När vårdnadshavarna får prioritera vilka frågor som är viktigast lyfts förhållningssätt och bemötande fram. Det handlar om hur barnet trivs, känner sig trygg och känner den personal de möter på förskolan. Generellt är förskolan bra på omsorg om barnen och resultatet visar även att det finns en upplevelse av kontinuitet bland personalen.

Resultatet återkopplas till vårdnadshavarna i olika forum på respektive förskola eller pedagogisk omsorg och är en del av enheternas systematiska kvalitetsarbete.

3.4.3 Sponsring

Nämnden har inte fattat något beslut om något sponsringsåtagande.

3.4.4 Uppföljning Intraservice tjänst dataskydd

Förvaltningen har tillsammans med dataskyddsombudet (DSO) arbetat fram mallar för riskanalyser och konsekvensbedömning utifrån dataskyddsförordningens krav. Intensivt arbetet har exempelvis skett med konsekvensbedömning av funktionen Lämna & hämta. Uppgiften var ny för både DSO och förvaltningens medarbetare vilket utvecklade en gemensam förståelse för de olika rollerna samt utvecklade samarbetet.

Dataskyddsombudets roll är dubbel, både granskande och rådgivande. Förvaltningen har en beslutande roll. Detta skapade initialt svårigheter i samarbetet och har inneburit en period präglad av att hitta rätt i rollerna och samarbetet. Det

har också varit en turbulent period då förskoleförvaltningens DSO bytts ut vid flera tillfällen. Dataskyddsombudets delaktighet i förvaltningens olika processer med frågor kopplade till dataskyddsförordningen har också varit en känslig punkt i samarbetet.

Efter en inkörningsperiod fungerar nu samarbetet bra och information och utbildning med råd och stöd har utvecklats positivt för förskoleförvaltningen.

Förskoleförvaltningen har förväntningar på att DSO ska

- kunna ge stöd med de olika konsekvensbedömningar förvaltningen behöver upprätta.
- uppdatera och uppmärksamma förvaltningen på nya lagkrav och riktlinjer.
- ge utbildning inom de specifika delar som medarbetare i förvaltningen behöver spetskunskap kring.
- arbeta stödjande vid granskning så att förskoleförvaltningen hela tiden blir bättre på hantering av personuppgifter av alla de slag.

3.4.5 Övriga beslut och/eller uppdrag

Nämnden har inga övriga beslut eller uppdrag att redovisa.

4 Bokslut

4.1 Sammanfattande analys

Förskolenämnden redovisar för 2020 ett positivt utfall om 161,2 mkr. Nedan följer bokslutskommentarer kopplat till väsentliga poster i resultaträkningen som förklarar nämndens samlade ekonomiska utfall.

Taxor och avgifter

Positiv avvikelse mot budget förklaras av gynnande dom avseende tvist rörande barnomsorgsavgifter för juli 2019. Nämnden bokade upp intäkten i samband med bokslutet 2019 för eventuell återbetalning. Gynnande dom innebär dock att barnomsorgsavgiften inte kommer återföras till vårdnadshavarna och därmed får det en positiv resultatpåverkan 2020.

Bidrag

Högre bidragsintäkter än budget förklaras av statlig ersättning för sjuklönekostnader med anledning av covid-19, utökat statsbidrag för minskade barngrupper under höstterminen samt kompensation för investeringsrelaterade driftskostnader.

Försäljning av verksamhet och konsulttjänster

Positiv avvikelse mot budget härrör från fler sålda platser till andra kommuner samt att intäkt från grundskoleförvaltningen för omsorg på obekvämt arbetstid inte funnits med som en budgeterad post.

Lön ersättningar och förmåner

Högre personalkostnader än budget till följd av att utökat statsbidrag för minskade barngrupper också inneburit motsvarande kostnadsökning, lönerrevisionen landade något högre än budgeterad nivå samt att budget för nyetablering återfinns under *Köp av entreprenad och tjänster* medan utfallet landar in under lön ersättningar och förmåner. Effekten av ovanstående faktorer dämpas dock av lägre bemanning ute i verksamheten till följd av covid-19.

Köp av huvudverksamhet

Positiv avvikelse mot budget härrör från färre köpta platser i fristående verksamhet.

Lokal- och markhyror

Högre hyreskostnader jämfört med budget på grund av ny hyresmodell som började gälla från och med 1 juli 2020.

Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader

Högre kostnader jämfört med budget på grund av ändrad princip i redovisningen avseende investeringsrelaterade driftskostnader.

Köp av entreprenad och tjänster

Lägre kostnader jämfört med budget förklaras främst av avsatta medel för risk och befolkningsförändring som inte nyttjats samt att tilläggsbudget och budget för nyetablering återfinns som budgetposter under konto 7499, utfallet landar dock in

under lön ersättningar och förmåner, fastighetskostnader eller övriga verksamhetskostnader. Även senarelagd nyetablering bidrar till den positiva avvikelser mot budget.

Övriga verksamhetskostnader

Högre kostnader än budget beror främst på att förvaltningen gjort en gemensam satsning där arbetskläder och IKT-material köpts in till all pedagogisk personal samt att verksamheten haft högre kostnader för hygienartiklar som en följd av pandemin.

4.2 Resultaträkning

	Årets utfall	Budget	Föregående års utfall
Taxor och avgifter	248 649	226 800	202 699
Hyror och arrenden	2 262	3 278	3 796
Bidrag	337 356	166 466	251 984
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	28 144	7 359	30 629
Försäljningsintäkter	190		114
Övriga intäkter	0	0	
Verksamhetens intäkter	616 600	403 903	489 223
Lön ersättningar och förmåner	-1 985 877	-1 947 305	-1 999 396
Sociala avgifter och pensionskostnader	-791 569	-793 022	-776 449
Personalkostnader	-2 777 447	-2 740 327	-2 775 845
Lämnade bidrag			-2
Köp av huvudverksamhet	-734 470	-741 872	-742 102
Lokal- och markhyror	-451 135	-445 200	-411 300
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-197 882	-183 631	-169 972
Bränsle, energi och vatten	-22		-46
Kostnader för transportmedel	-726	-600	-566
Köp av entreprenad och tjänster	-573 021	-627 317	-597 992
Övriga verksamhetskostnader diverse	-146 524	-90 856	-101 480

Övriga verksamhetskostnader	-2 103 780	-2 089 476	-2 023 459
Verksamhetens kostnader	-4 881 227	-4 829 803	-4 799 304
Verksamhetens nettokostnader	-4 264 626	-4 425 900	-4 310 081
Kommunbidrag	4 425 900	4 425 900	4 304 500
Verksamhetens resultat	161 274	0	-5 581
Finansiellt netto	-30	0	-53
Resultat	161 243	0	-5 634

5 Styrinformation till nämnden

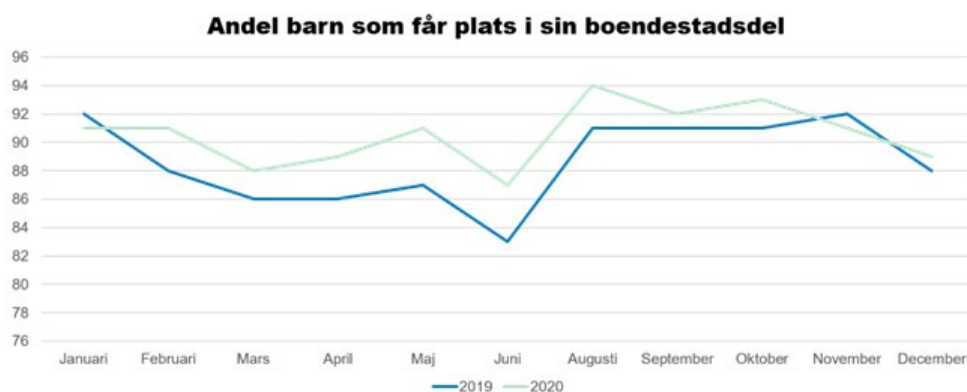
Innehållet i detta avsnitt är utformat utifrån nämndens behov av styrinformation för den egna verksamheten och består inledningsvis av en fördjupning utav följande förutsättningar; platser, personal och ekonomi, där även ekonomisk lägesrapport för december redovisas. En redovisning görs därefter av väsentliga lagkrav för förskoleverksamheten.

Fördjupningsområdet för årsrapporten redogör för uppföljning och analys av undervisningen. Fördjupningen syftar till att ge en beskrivning och analys med utgångspunkt i förskolans grunduppdrag.

I enlighet med upprättad uppföljningsplan för förskolenämnden innefattar avsnitt 6 även en redovisning av kommunfullmäktiges budgetuppdrag samt nämndens uppdrag för 2020.

5.1 Platser, personal och ekonomi i balans

Under året har förvaltningen klarat efterfrågan på plats inom lagstadgad tid. Förvaltningens prognos för antalet inskrivna barn har legat i linje med utfall (se diagram avsnitt 5.2). Trots en ytterst marginell befolkningsökning har andelen barn ökat i förvaltningens egna förskolor. Det beror delvis på att andelen barn inom fristående förskolor har minskat.

För andelen barn som under 2020 fått placering i sin boendestadsdel är medelvärdet 91 procent, i jämfört med 89 procent 2019. Under hösten får en större andel barn plats på en förskola i sin boendestadsdel jämfört med våren. Under perioden augusti till december 2020 har medelvärdet för andelen som fått plats i sin boendestadsdel som lägst varit 88 procent i centrum.

Av de femton byggnationer som förväntades stå klara under 2020 så har alla utom tre färdigställts. De byggnationer som återstår förväntas färdigställas under 2021.

Befolkningsutvecklingen för barn 1-5 år har under året legat i linje med prognos. Det är enbart för de nordöstra delarna som barnantalet varit något lägre än förväntat. En förklaring är att invandringen har minskat på grund av pandemin. För utbildningsområdena i öster har bidraget för minskade barngrupper dämpat den ekonomiska effekten.

Några av utbildningsområdena har under året arbetat med att anpassa sin organisation utifrån efterfrågan på plats där bland annat väster har gjort flera

förändringar. Befintliga förskolor har gjorts om till flexibla förskolor för att kunna öppnas när det är ett ökat behov av plats under våren. Även omställning av personal har varit aktuellt i anpassningsarbetet som en del i det strategiska arbetet för att sprida kompetens över staden. Trots förvaltningens insatser under 2020 är förskollärarkompetensen fortsatt ojämnt fördelad inom och mellan utbildningsområden. Fortsatt arbete med incitament för att sprida kompetens krävs under kommande år.

Gemensamt för alla utbildningsområden är utmaningen att anpassa rektorers budgetprognos och förväntning på antalet barn under året till de antaganden som finns om prognostiserad efterfrågan i kommunens förskolor. Samtliga utbildningsområden tappade prestationsersättning under hösten när antalet faktiska barn var betydligt lägre än antalet budgeterade barn. Ett påbörjat samarbete mellan myndighet- samt ekonomiavdelningen för att stödja rektor med budgetprognoser förväntas ge bättre resultat för 2021.

Utbildningsområde Centrum 1 har många en-avdelningsförskolor vilket medför svårigheter att ekonomiskt hålla samman organisationen och bemanna efter behovet av omsorg. Förvaltningen behöver fortsätta värdera möjligheter att förbättra förutsättningarna för medarbetarna i utbildningsområdet. Revideringen av ersättningsmodellen är ett led i det arbetet och för 2021 innebär det att en-avdelningsförskolor tilldelas ett extra tillskott av pengar. Av utfall 2020 framgår att åtta enheter inom området har en obalans överstigande 300 tkr vilket är samma antal enheter som föregående år. Centrum redovisar ett resultat för året om 11,2 mkr. När ersättningen för sjuklönekostnaden exkluderas har området ett underskott på -4,1 mkr.

Andelen medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro är högre i Hisingens utbildningsområden än förvaltningen i stort. De förskolor som har högst ackumulerad sjukfrånvaro ligger utspridda på olika geografiska områden i båda utbildningsområdena men genomgående ligger de i socioekonomiskt utsatta områden med något enstaka undantag. Hisingen redovisar ett omfattande överskott till och med december om 23,4 mkr. Även om ersättningen för sjuklönekostnaden exkluderas har området ett omfattande överskott om 8,3 mkr. Hisingen är även det utbildningsområde som har störst andel av statsbidraget för minskade barngrupper.

Väster redovisar ett överskott till och med december om 9,4 mkr. Om ersättningen för sjuklönekostnaden exkluderas är området dock inte i balans utan har ett underskott för december på -6,1 mkr. Vid årets slut fanns det 11 enheter inom området som hade en obalans överstigande 300 tkr. I budgetarbetet inför 2020 var motsvarande antal 15 enheter.

Öster redovisar ett överskott till och med december om 18,4 mkr. Även om ersättningen för sjuklönekostnaden exkluderas är området i balans med ett överskott på 3,2 mkr. Vid årets slut fanns det 4 enheter inom området som hade en obalans överstigande 300 tkr. I samband med budgetarbetet inför 2020 var motsvarande antal 19 enheter. Området hade endast med sig en mindre ingående obalans från 2019 på 1,7 miljoner kronor. När beslut om budget 2020 togs överskred beslutad organisation dock budgeten med 14,6 miljoner kronor. Förklaringen består i att det i öster finns många förskolor med högt socioekonomiskt index vilket innebar att den ändrade resursfördelningen, där strukturbeloppet minskades från 7,5 procent till 5 procent, fick påtaglig effekt i området.

Sammantaget visar redogörelsen att förvaltningens arbete under 2020 för att enheterna i staden ska hamna i balans har gett resultat. Anpassningar har

genomförts av organisationen i alla fyra områden och de står på så vis bättre rustade inför 2021. Dock visar redogörelsen att det fortfarande är stora skillnader mellan områdena. Fördjupade analyser av förutsättningarna för förskolan behöver prioriteras under 2021 för att få en bild av vilka faktorer som har störst påverkan på rektors möjlighet att skapa en hållbar planering för sin inre organisation.

Utbildningsområde	2020	2019	2018
Centrum 1	48,5%	51,0%	53,5%
Centrum 2	44,8%	46,5%	47,9%
Hisingen 1	35,4%	35,1%	39,3%
Hisingen 2	32,0%	33,9%	35,4%
Västra 1	46,0%	45,8%	46,4%
Västra 2	41,6%	41,4%	44,8%
Östra 1	42,4%	41,4%	41,3%
Östra 2	33,9%	32,1%	34,9%
Göteborg	40,7%	41,1%	43,0%

Andel anställda förskollärare med legitimation oavsett tjänstgöringsgrad avser oktober respektive år. Jämfört med föregående rapporter har beräkningen anpassats till Skolverkets sätt ta fram måttet vilket innebär att timanställda ej längre ingår i beräkningsunderlaget, utan endast viss- och tillsvidareanställda. Detta medför att andelen av totalt anställda ökar något. Skolverket redovisar i sin statistik andelen omräknat till heltid och inte andel av totalt anställda.

5.2 Ekonomisk lägesrapport december 2020

	Avvikelse mot budget tom nov (tkr)	Avvikelse mot budget tom dec (tkr)
Förskolenämnden	163 868	161 243
Förvaltningsgemensamt	66 363	87 243
Myndighetsutövning	25 691	26 113
Verksamhetsstyrning och utveckling	4 015	3 862
Samverkan och stöd	-515	-1 238
HR	2 965	1 622
Ekonomi	-3 428	-20 673
Kommunikation	1 952	1 790
Utbildningsområden	66 826	62 525

Förskolenämnden redovisar för 2020 en positiv avvikelse mot budget på 161,2 miljoner kronor (mkr). Till och med november redovisade nämnden en avvikelse om 163,9 mkr. Resultatet har således försämrats något mellan november och december. Nämnden har fortsatt fått in ersättning för sjuklönekostnad från staten (5,6 mkr i december) samt haft lägre personalkostnader till följd av pandemin. I december blev dessutom tvisten avseende barnomsorgsavgifterna för juli 2019 löst vilket innebär en positiv resultatpåverkan om 19,5 mkr. Trots ovanstående positiva poster uteblev resultatförbättringen i december på grund av att verksamheten gjort omfattande inköp samt att förvaltningen gjort en gemensam satsning på

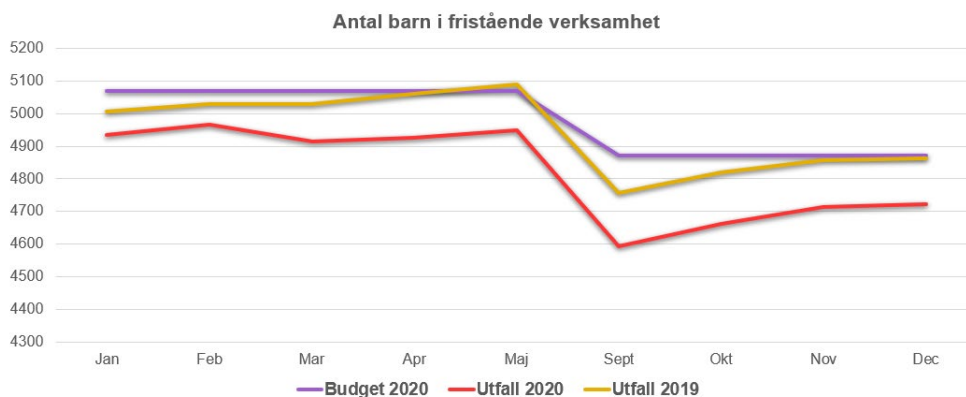
arbetskläder och IKT-material till all pedagogisk personal.

Förvaltningsgemensamt

Förvaltningsgemensamt redovisar ett överskott motsvarande 87,2 mkr. Överskottet förklaras framförallt av avsatta medel för risk- och befolkningsförändring. En annan förklaringsfaktor är den gynnande domen avseende tvisten kring barnomsorgsavgifter för juli 2019.

Myndighetsutövning

Myndighetsutövning redovisar ett överskott om 26,1 mkr, vilket är en följd av färre barn än budgeterat i fristående verksamhet, se diagram nedan.

Verksamhetsstyrning och utveckling

Verksamhetsstyrning och utveckling redovisar ett överskott om 3,9 mkr. Överskottet förklaras främst av statsbidraget för bättre språkutveckling samt förseningar avseende digitaliseringsprojekt till följd av covid-19.

Samverkan och stöd

Samverkan och stöd redovisar ett underskott om -1,2 mkr. Underskottet förklaras av att budgeten för ersättning för barn i behov av särskilt stöd inte täckt behovet. Vakanta tjänster inom barnhälsa samt lägre kostnad för avtalen avseende familjecentrat arbetssätt dämpar dock underskottet.

HR-avdelningen

HR-avdelningen redovisar på totalen ett överskott om 1,6 mkr. Det finns dock positiva och negativa avvikelser inom avdelningen. Bemanningenheten redovisar ett underskott vilket beror på lägre intäkter än budgeterat när efterfrågan på timvikarier har gått ner till följd av covid-19. Det finns även ett underskott på grund av underbudgetering av fackliga kostnader. Enheterna Rekrytering samt Kompetens och arbetsmarknad redovisar överskott då covid-19 har inneburit att ett flertal planerade insatser har uteblivit.

Ekonomiavdelningen

Ekonomiavdelningen uppvisar underskott om 20,7 mkr. Underskottet förklaras främst av att kostnaden för den gemensamma satsningen avseende inköp av arbetskläder och IKT-material till 70 procent har bokförts under ekonomiavdelningen (30 procent av kostnaden är utfördelad till utbildningsområdena). En annan förklaringsfaktor till underskottet är högre kostnader än budgeterat för kommungemensamma tjänster. Återbetalning från

stadsdelsförvaltningarna för intern service håller dock nere avdelningens underskott till viss del.

Kommunikationsavdelningen

Kommunikationsavdelningen uppvisar ett överskott om 1,8 mkr vilket beror på lägre kostnad för tryck- och informationsmaterial samt outnyttjade projektmedel som en följd av pandemin.

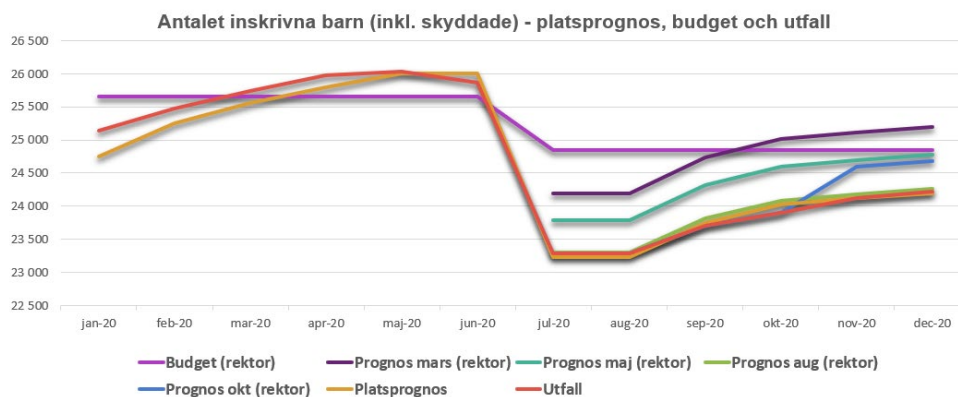
	Avvikelse mot budget tom nov (tkr)	Avvikelse mot budget tom dec (tkr)	Reglering prestationsersättning (ack)	Ersättning sjuklönekostnad (apr-dec)	Antal enheter med obalans över 300 tkr enligt utfall helår 2020
Utb.område n	66 826	62 525	-67 131	61 259	26
Hisingen 1	11 208	10 079	-2 015	7 589	3
Hisingen 2	12 358	13 367	-4 043	7 585	0
Västra 1	684	728	-13 819	8 385	5
Västra 2	12 106	8 705	-9 667	7 153	6
Östra 1	9 905	9 096	-11 103	8 184	2
Östra 2	9 090	9 315	-4 806	6 979	2
Centrum 1	7 396	7 152	-16 571	8 282	3
Centrum 2	4 078	4 083	-5 108	7 102	5

Utbildningsområden

Utbildningsområdena redovisar för 2020 ett överskott om 62,5 mkr. Överskottet förklaras främst av den statliga ersättningen för sjuklönekostnader som uppgår till 61,3 mkr för utbildningsområdena samt lägre personalkostnaderna till följd covid-19.

I november redovisade utbildningsområdena ett överskott om 66,8 mkr. Utbildningsområdenas resultat har således försämrats något mellan november och december. Även i december har utbildningsområdena fått statlig ersättning från staten för sjuklönekostnader samt haft lägre personalkostnader till följd av covid-19. Verksamheten har dock gjort omfattande inköp under december vilket inneburit ett något försämrat resultat.

Prestationsavstämningen (budgeterat antal barn mot utfall antal barn) har under året totalt resulterat i en reglering för enheterna motsvarande -67,1 mkr. Storleken på regleringen skiljer sig åt mellan utbildningsområdena. Centrum 1 och Västra 1 har tappat 16,6 mkr respektive 13,8 mkr i prestationsersättning mot budget. För Hisingen 1 och Hisingen 2 har regleringen varit betydligt lägre, 2,0 mkr respektive 4,0 mkr. Merparten av regleringen är gjord under hösten. Förklaringen är att rektorens budget avseende antal barn för hösten har varit betydligt högre än förvaltningens platsprognos. Utfallet avseende antal barn har under hösten legat i nivå med förvaltningens platsprognos. Diagrammet nedan visualiserar det som framgår i stycket ovan.

Samtliga utbildningsområdena är vid årets slut i balans. Även om utbildningsområdena på totalen är i balans finns enheter inom utbildningsområdena som inte har en budget i balans. Av 164 resultatenheter redovisar 26 enheter en obalans överstigande 300 tkr.

Den statliga ersättningen för sjuklönekostnader som betalats ut under 2020 är tillfällig. Utan denna ersättning skulle Västra 1, Centrum 1 och Centrum 2 inte vara i balans. Rektorerna har varit medvetna om att ersättningen endast är tillfällig och de enheter som utan ersättningen inte haft en organisation enligt budgetförutsättningarna har under hösten arbetat med att anpassa organisationen.

Merparten av enheterna som redovisar en obalans för 2020, eller skulle haft en obalans om det inte vore för den statliga ersättningen, är i balans inför 2021.

Anslagsfinansierad verksamhet

Under utbildningsområdena återfinns det även anslagsfinansierad verksamhet. Resultatet för de anslagsfinansierade verksamheterna ingår i resultaten för utbildningsområdena som redovisats ovan. Nedan återfinns en separat redovisning för de anslagsfinansierade verksamheterna.

Omsorg på obekväm arbetstid

Verksamhetsformen omsorg på obekväm arbetstid redovisar sammanlagt ett överskott vid årets slut om 1,7 mkr. Överskottet förklaras av lägre efterfrågan avseende nattomsorg i hemmet, lägre personalkostnader till följd av pandemin samt nedläggning av en enhet i Kärra.

Öppen förskola

De öppna förskolorna redovisar sammantaget ett överskott för 2020 om 2,1 mkr. Överskottet är främst en effekt av pandemin. Under våren och början av hösten har det inte funnits behov att ta in ersättare vid frånvaro i samma utsträckning och under senare delen av hösten har verksamheten varit helt stängd. Även den statliga ersättningen för sjuklönekostnader bidrar till överskottet.

Pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg redovisar sammantaget ett underskott om 1,9 mkr. Under året har det funnits ett besparingskrav kopplat till den pedagogiska omsorgen. Enheterna har arbetat med åtgärder under året men inte nått hela vägen fram under 2020. Inför 2021 är enheterna som bedriver pedagogisk omsorg i balans.

Glesbygd - Öarna i södra skärgården

Skärgårdsförskolorna redovisar sammantaget ett överskott vid årets slut om 3,0 mkr. I likhet med öppen förskola är överskottet för skärgårdsförskolorna i första hand en effekt av pandemin. Överskottet beror också på att visa av enheterna inte har behövt ersätta personal som gått ner i tid eller gått i pension då efterfrågan gått ner. Det har även skett omfördelning av personal till andra förskolor på fastlandet till följd av den lägre efterfrågan.

Uppföljning av tilläggsbudget

Nämnden tillfördes i juni 2020 en tilläggsbudget om 20 mkr för att säkerställa sommarförskola och nattomsorg samt andra insatser med anledning av covid-19. Nedan följer en redogörelse över vad tilläggsbudgeten har gått till:

- Sommaröppna förskolor 8,5 mkr
- Nattomsorg 0,5 mkr
- Solskydd 3,5 mkr
- Trygghetskapande åtgärder 0,4 mkr
- Avsättning till fristående förskolor 3,3 mkr

Nämnden förväntade en kostnad för sommaröppna förskolor om cirka 13 mkr. Efterfrågan blev dock inte så stor som förväntat och därmed blev kostnaden lägre.

5.3 Redovisning och analys utifrån lagkrav

Under avsnitten nedan görs en kort sammanfattning av väsentliga områden som årligen, utifrån gällande lagstiftning, ska redovisas till huvudmannen.

- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Systematiskt brandskyddsarbete
- Kränkande behandling och skolinspektionsärenden

5.3.1 Systematiskt arbetsmiljöarbete

Definition av systematiskt arbetsmiljöarbete, SAM, enligt (AFS 2001:1): "2 § Med systematiskt arbetsmiljöarbete menas i dessa föreskrifter arbetsgivarens arbete med att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås".

Kompetens

Under året har en tydligare struktur för introduktion av nya chefer tagits fram och fått en temasida på intranätet, vilket underlättat en högre grad av samordning av stödenheternas introduktion till nya chefer. Rutin för fördelning av arbetsmiljöuppgiftsfördelning finns. Genomförda stickprov bekräftar att den används.

Samverkan

Efter utvärdering av samverkan i FSG och LSG kom parterna överens om att genomföra kompletterande samverkansutbildningar för dem som tidigare inte utbildats. Utbildningarna är genomförda med gott resultat på utvärderingarna.

Ett utvecklingsområde som identifierats i uppföljning av samverkan är att

återkoppling mellan FSG och LSG kan förtydligas. En handlingsplan är framtagen med aktiviteter som sträcker sig över 2021.

Förvaltningen har digitaliserat processen med att anmäla skyddsombud för att förenkla hanteringen och administration för både fackliga företrädare och handläggare på förvaltningen. Implementeringen har inte fungerat fullt ut, varför mer kraft behöver läggas på att förmå de fackliga parterna att använda verktyget.

Arbetsmiljöronder finns med årshjulet två gånger per år, varav den ena ligger på våren för att även kunna använda resultatet från medarbetarenkäten i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Behov av att justera mallar och verktyg är identifierat och pågår.

Rutiner

Under året har rutiner för buller, första hjälpen och krisstöd samt rutin för friskvårdsbidrag för timavlönade tagits fram som ett led i förvaltningens omfattande arbete sedan förvaltningen bildades med att skapa förvaltningsgemensamma rutiner inom ramen för SAM. Som en konsekvens av covid -19 har chefer efterfrågat en anvisning för dialogfrågor vid hemarbete. Detta har tagits fram och implementerats via interna kanaler till chefer. Övriga anvisningar som arbetats fram under året är *Förberedelse av inspektion av Arbetsmiljöverket*.

Riskbedömning, åtgärder och uppföljning

Några områden som av rektorer lyfts upp som risker och utvecklingsområden är kommunikation - både i förhållande till dialog kring alla medarbetares roll och ansvar i arbetsmiljöarbetet, men även utifrån grunduppdraget. Andra områden som lyfts som riskområden är introduktion och buller. Även social arbetsmiljö lyfts som ett riskområde, delvis kopplat till påfrestningar kopplat till covid -19. Åtgärder och uppföljning sker via handlingsplaner, arbetsmiljöronder och på APT. Kopplingen till övrigt kvalitetsarbete framhålls av många, liksom behovet av att arbeta med förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöåtgärder.

Förvaltningen arbetar utifrån Rehabstrategi 2019-2020 med fokus på analys och uppföljning av upprepad korttidssjukfrånvaro och sjukfrånvaro över 365 dagar. Rehabstrategin följs upp med ett antal nyckeltal som redovisas närmare under avsnitt 3.1. Rehabstrategin kommer att revideras och förlängas till och med 2021 då de goda resultat som uppvisades i februari kom ur kurs i samband med covid -19.

Förvaltningens arbete med Hälsofrämjande strategi 2019-2021 löper på enligt plan:

Visionen för den hälsofrämjande strategin är att skapa attraktiva och hållbara arbetsplatser genom strategiskt arbetsmiljöarbete. Strategin för att uppnå detta är att

- Stärka det hälsofrämjande arbetsmiljöarbetet på organisationsnivå
- Kontinuerligt belysa chefers organisatoriska förutsättningar

med målet att öka frisknärvaron för medarbetare och chefer i Förskoleförvaltningen från 26,8 procent för 2018 till 29,0 procent.

Ett axplock av de aktiviteter som genomförts för att nå målet är

- Skapa gemensam förståelse för hälsa och friskfaktorers betydelse för en hållbar organisation

- Säkerställa att det systematiska arbetsmiljöarbetet är välfungerande, enhetligt och har fokus på hälsa
- Behålla delaktighetsindex 79 i medarbetarenkäten och höja index i chefsenkäten till samma nivå (vid fastställande av strategin var index 67)
- Säkerställa att chefer i Förskoleförvaltningen har förutsättningar för att utföra sitt uppdrag genom att undersöka chefers organisatoriska förutsättningar

Under 2020 har dock frisknärvaron påverkats mycket negativt, vilket är en följd av pandemin, och den ligger nu på 20,4 procent. Detta ska jämföras med 2019 då måluppfyllelse nåddes med råge med en frisknärvaro på 30,5 procent.

Som ett led i att uppnå förståelse för hälsa och för friskfaktorers betydelse som en del i ett välfungerande systematiskt arbetsmiljöarbete har ett samarbete med Sunt arbetsliv genomförts under 2020. Ett antal ledningsgrupper har arbetat med fokus på utvalda friskfaktorer och påbörjat fortsatt arbete enligt plan med implementering under 2021 för att nå samtliga medarbetare.

Delaktighetsindex har höjts i för både medarbetare (81) och chefer (71). Det innebär att måluppfyllelse är uppnådd redan 2020 för medarbetare.

Chefers organisatoriska förutsättningar är kartlagda under året och har rapporterats till nämnd. Förslag till insatser utifrån kartläggningen kommer att ses över i arbetet med förvaltningens verksamhetsplan för 2021.

Arbets-skador och tillbud

De tillbud som flitigast anmäls i Stella är tillbud kring hög arbetsbelastning och stress (437 stycken). Även skador med hög arbetsbelastning är rapporterats (119 stycken). Den främsta orsaken till hög arbetsbelastning är otillräckligt arbete med bemanning i balans. Även avsiktliga skador av annan person har anmälts i hög grad där mest skador orsakas av utåtagerande barn som slår, biter och sparkar medarbetare (116 stycken). Oavsiktliga skador av annan person ligger också högt, vilket sannolikt kan förklaras av verksamhetens karaktär med lek och fysisk aktivitet.

Tillbud kring kränkande särbehandling ligger på 38 stycken och anmälningarna kan oftast inte klassificeras som kränkande särbehandling utan snarare som konflikter mellan medarbetare.

Att stress och överbelastning finns med i de högre staplarna antyder att det är befogat att arbeta vidare med strategisk personalplanering för att nå bemanning i balans samt att ta fram tydliga roller och ansvar kopplat till den inre organisationen som ett led i att underlätta prioriteringar och beslutsgångar. Det kan också peka på ett behov av att ha en gemensam dialog kring det systematiska och långsiktiga arbetet för att skapa hälsofrämjande och hållbara arbetsplatser.

5.3.2 Systematiskt brandskyddsarbete

Systematiskt brandskyddsarbete (SBA), är lagstadgat enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Lagen anger att en ägare eller nyttjare av en byggnad är ålagd att vidta åtgärder för att förhindra uppkomst av brand och begränsa skador till följd av brand. Inom Göteborgs stad har riktlinjer utformats för SBA i syfte att säkerställa en nivå som lägst motsvarar de krav som lagstiftningen ställer. Förskoleförvaltningen följer lagen och arbetar efter stadens riktlinjer.

Förutom att uppfylla lagstadgade krav för SBA, finns ytterligare två skäl till varför förskoleförvaltningen ska ha ett fullgott brandskydd. Det första är att förskolor är att betrakta som vårdanläggning enligt bland annat Räddningstjänsten och Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap. Det andra är att förskolor är klassade som samhällsviktig verksamhet av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap.

En del i SBA-arbetet är att årligen genomföra en skriftlig uppföljning av det systematiska brandskyddsarbetet. Förskoleförvaltningen har för andra året genomfört uppföljning av SBA-arbetet för perioden maj 2019 till juni 2020, se bilaga.

Under hösten 2019 genomförde Stadsrevisionen en granskning av förvaltningens SBA-arbete och konstaterade att det fanns både styrkor och brister i förvaltningens SBA-arbete. Stadsrevisionen bedömde att åtgärderna som förvaltningen initierat är adekvata men att det krävs ett fortsatt arbete med att implementera planerade åtgärder. Det behövs även en mer operativ stöttning, (till exempel vaktmästare) ute i verksamheterna för att nå ut till alla förskolor samt stötta dessa i att bygga upp en väl fungerande SBA-organisation.

Från årets uppföljning framkommer ett tydligt behov av centralt organiserade utbildningar i SBA och HLR för nyanställda, vikarier som kontinuerligt arbetar på förskolor och ordinarie personal som av olika anledningar inte kan delta på utbildningar som rektor organiserar på en förskola. Det nämnda behovet framkom även vid SBA-uppföljningen 2019.

För det kommande året har tre utvecklingsområden identifierats. Det första är att anpassa och utveckla den SBA-pärm som används på förskolorna. Det andra är att tillsammans med räddningstjänsten StorGöteborg utveckla ett repetitionsmaterial om SBA som t.ex. kan användas på APT. Det tredje är att utveckla och utöka det direkta stödet till förskolorna i deras SBA-arbete.

Nästa årliga uppföljning av det systematiska brandskyddsarbetet görs i skiftet maj-juni 2021 uppföljningen avser då perioden från maj 2020 till juni 2021.

5.3.3 Kränkings- samt inspektionsärenden

Skolinspektionsärenden

Vid halvårsskiftet 2020 genomfördes en kartläggning för att se hur utvecklingen av skolinspektionsärenden varit sedan förvaltningen bildades, samt för att identifiera eventuella utvecklingsområden framåt. Kartläggningen avsåg perioden hösten 2018 till sommaren 2020.

Från första oktober till sista december 2018 inkom 10 ärenden. Uppskattningsvis låg antalet ärenden på runt 35-40 stycken totalt sett. Under hela 2019 inkom 34 ärenden. När 2020 summeras har det inkommit sammanlagt 22 ärenden, vilket är en tydlig minskning. Fördelningen över staden under 2020 är 8 i Väster, 4 i Öster, 5 i Centrum och 5 på Hisingen.

Kartläggningen visar på att ärenden som inkommit främst handlat om kränkande behandling. De har utgjort cirka 35 procent och i det ingår ärenden om kränkningar mellan barn samt vuxen som kränkt barn. 20 procent av ärendena utgörs av tillsyn och 10 procent handlar om särskilt stöd. Resterande del omfattar 35 procent av de totala antalet ärenden och har exempelvis handlat om organisation, lokaler, måltidsrutiner samt kommunikation mellan vårdnadshavare och förskolan. I flera

fall fanns flera olika aspekter som lyfts i samma ärende. Fördelningen över utbildningsområdena har under mättiden varit ungefär:

- Väster 28 procent
- Öster 22 procent
- Hisingen 16 procent
- Centrum 30 procent
- Förvaltningsövergripande 4 procent

Ärenden för förvaltningen centralt har varit få över tid och är händelser från tidigt i förvaltningens uppbyggnad.

Efter intervjuer med rektorer framkom att kommunikationen med vårdnadshavarna blivit bättre efter händelserna och att anmälningarna lett till att åtgärder vidtagits i form av upprättande av handlingsplaner, förändringar i planering samt omorganisering för att stärka personals närvaro. Organisatoriska förändringar som genomförts kan handla om en ökad personaltäthet men också nya handlingsplaner och strukturer för exempelvis ökad närvaro vid utevistelser och stärkt värdegrundsarbete.

Från första mättiden 1 oktober 2018 har förvaltningen fått betala tre skadestånd om mellan 10 till 15 tusen kronor för brott mot skollagen. De tre har handlat om vuxna som kränkt barn. Åtgärderna som vidtagits utifrån de händelserna har alltid bedömts tillräckliga av barn- och elevombudet.

För 2020 kan konstateras att 13 av 22 ärenden är kopplade till kränkande behandling eller bristande tillsyn, och två avser särskilt stöd. Det finns också ärenden som kategoriseras som övriga varav två ärenden är kopplade till covid-19. Det finns även de som berör utemiljöer och ljudnivå, organisation samt kommunikation och information mellan förskola och vårdnadshavare.

Av dessa 22 ärenden är endast ett ärende fortsatt aktivt. Förvaltningen har ett ärende som gick över från 2019 in i 2020 som också är aktivt men där det inte har mottagits någon återkoppling efter yttrande i april. Förmodligen försenat på grund av covid-19..

Slutsatser

Grunden för anmälningarna visar att en större del utgörs av ärenden om kränkande behandling. Framst rör detta barn som kränker barn vilket inte sällan sett utifrån barnens låga ålder ses om bristande tillsyn utifrån skolinspektionens bedömning. Där ärendena berörde tillsyn och kränkande behandling framträder ett mönster med många olika vikarier eller låg närvaro av vikarier vid frånvarande ordinarie personal. Varje enskild rektor behöver arbeta för att minimera antalet situationer och förbättra kunskapen hos pedagogerna om att anmäla vid signal och misstanke om kränkande behandling. Den delen är ett område där brister framkommit. Det finns framtaget ett APT-material som rektorer kan ta del av som stöd i arbetet.

Under 2020 har det skett en minskning i nya ärenden under två av tre kvartal. Minskningen kan sannolikt förklaras av färre barn på förskolorna samtidigt som det är en högre personaltäthet, men också större fokus hos vårdnadshavare på andra områden än barnets förskolevistelse. Skulle trenden med färre anmälningar till skolinspektionen fortsätta under 2021 blir trenden tydlig och skulle innebära en klar förbättring.

Över tid ses ett mönster i antal ärenden över de fyra utbildningsområdena där det i utbildningsområde Hisingen har skett en minskning av antal ärenden. För att

utveckla förskolans verksamhet inom staden är det viktigt att de olika utbildningsområdena tar del av varandras utvecklingsarbeten.

5.3.4 Samlad riskbild och intern kontrollplan 2020

I kommunallagen (6 kap 6§) anges att nämnderna var och en inom sitt område ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt enligt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

I stadens riktlinje för styrning uppföljning och kontroll framgår att en nämnd i samband med budget ska besluta om en samlad riskbild, där beskrivna åtgärder framgår. Den samlade riskbilden ger en översikt över verksamhetens mest väsentliga risker utifrån ett nämndperspektiv. Utifrån den samlade riskbilden ska en intern kontrollplan upprättas som innehåller de områden som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår.

Utifrån stödavdelningarnas samt utbildningsområdenas nominerade risker togs en samlad riskbild samt intern kontrollplan fram för 2020. Nämnden gavs i budgetdialog med förvaltningen möjlighet att lämna synpunkter.

13 risker lyftes fram i förvaltningens samlade riskbild för 2020. Fyra av dessa valdes ut för att särskilt granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att de riskreducerande åtgärderna fungerar på ett tillfredsställande sätt (beslut om intern kontrollplan).

Under våren 2020 genomfördes granskningen av de fyra. *Ramavtal som inte följs, Direktupphandling, Kontroll i samband med lönekörning att avslutade anställningar är registrerade med rätt datum samt Rutin för hantering av korttidsjukfrånvaro* i enlighet med en framarbetad systematik. Granskningen visar att rutiner och efterlevnad av dessa är generellt tillfredsställande men beroende av kunskap och kompetens bland användare oavsett befattning. Detta föranledde ett antal rekommenderade åtgärder som har återkopplats till berörd verksamhet för att omhändertas på lämpligt sätt. Arbete pågår bland annat i form av riktade kompetensutvecklingsinsatser.

Riskerna i den samlade riskbilden har delvis omhändertagits och följts upp i förvaltningens digitala planerings- och uppföljningssystem. Flertalet åtgärder är genomförda eller fortsätter under 2021 bland annat i form av upprättande av rutiner och stödmaterial samt implementering av dessa. I några fall saknas dokumenterad uppföljning av planerade åtgärder.

Förvaltningen behöver fortsätta utveckla arbetet så att riskanalys och uppföljning av aktiva åtgärder blir en naturlig del i planerings- och uppföljningsarbetet och att på så vis säkerställa att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Systematiken för att hantera risker och följa upp aktiviteter och åtgärder finns på plats men kräver både ansvarssättande, framtagande och implementering av rutiner samt efterlevnad och hantering på flera nivåer.

Stadsrevisionens granskning

Stadsrevisionens uppdrag är att granska och pröva om nämndens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig. Denna granskning sker löpande under året.

I mars 2020 återkopplades granskning för 2019 där förskolenämnden tilldelades kritik för beslut i strid med legalitetsprincipen samt rekommenderades förbättringsområden avseende risk för oegentligheter, systematiskt brandskyddsarbete och att stärka den interna kontrollen för granskade rutiner. Förvaltningen redovisade genomförda och planerade åtgärder för att komma till rätta med bristerna i juni 2020.

Granskningen av nämndens verksamhet 2020 har förutom grundläggande och uppföljande granskning också omfattat arbetet mot kränkande behandling, rutiner för utdrag ur belastningsregistret samt Göteborgs Stads styrning och uppföljning av tolktjänster. Resultatet av stadsrevisionens granskning presenteras i en revisionsberättelse samt revisionsredogörelse i mars 2021.

5.4 Fördjupningsområde - uppföljning och analys av undervisningen

Att ge en bild av förtjänster och brister i undervisningen i Göteborgs Stads förskolor är en utmaning av flera skäl. Samtidigt är det ett av tre förstärkningsområden som behöver följas och belysas. Den kvalitetsdialog som är på väg att implementeras i förvaltningen har ännu sina begränsningar, men har här gett ett första underlag till samlad analys.

Förskolorna menar att de lägger generellt sett stor vikt på språkliga och matematiska aktiviteter, men här och var har man inte klargjort vad man vill åstadkomma för resultat med aktiviteterna. Förskolorna behöver därför skapa tid för att gemensamt och kontinuerligt reflektera över den verksamhet som erbjuds barnen. Analysen visar på stor variation i kvalitet i stadens förskolors arbete mot alla läroplanens mål med utgångspunkt i vad rektorerna sätter fokus på i planering och uppföljning. Områden som ofta framkommer är utformandet av pedagogiska miljöer, hållbarhet, matematik genom lek och estetiska lärprocesser. Ett behov av att utveckla didaktiska färdigheter och förmåga att använda olika lärvverktyg framkommer också. Förvaltningens samlade analys pekar på att kvaliteten i arbetet mot läroplansmålen varierar över staden mer än vad som kan anses godtagbart ur ett huvudmannaperspektiv.

Det är tydligt att språkutvecklande arbetssätt är ett prioriterat område i alla utbildningsområden. Genomförda fortbildningsinsatser bedöms ha bidragit till en ökad språkmedvetenhet hos personal i förskolan. Insatserna förefaller har lett till tydligare och mer gynnsamma lärmiljöer där barnen visar en ökad nyfikenhet och intresse för språk. Trots många och omfattande insatser visar analysen emellertid att effekter av det språkutvecklande arbetet inte syns på alla förskolor där det skulle behöva synas. Förvaltningens underlag visar att det finns förskolor där barn inte erbjuds tillräcklig stöttning, framförallt i det svenska språket.

I underlagen framkommer också att rektorer behöver sträva mot att personalen i förskolan riktar blicken mot vad barnen lär sig. Fokus behöver riktas mot huruvida undervisningen tar sin utgångspunkt i barnet och ifall det finns en lyhördhet i att stötta barnet i lärande och utveckling så långt som möjligt.

Vårdnadshavarnas uppfattning – så som den framkommer i den årliga vårdnadshavarenkäten – är alltså klart positivt. Nästan 9 av 10 upplever att förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande. Drygt 8 av 10 upplever att

förskolan uppmuntrar språkutveckling och kommunikation. Det är höga siffror för brukarnöjdhet i jämförelse med en del andra förvaltningar i staden.

Det får betraktas som positivt att förvaltningens arbete mot ökad likvärdighet visar sig i form av högre deltagande i kompetensutveckling i utbildningsområden med förskolor med höga indexvärden. Likaledes är det ett steg i rätt riktning att antalet rektorer som genomgår/genomgått den statliga rektorsutbildningen har ökat i alla utbildningsområden sedan föregående mätning. Störst ökning har skett i områden med socioekonomisk utsatthet (Hisingen och Öster).

6 Redovisning av nämndens uppdrag

6.1 Redovisning av uppdrag från KF/KS i och utanför budget (uppdragskolumn)

6.1.1 Budgetuppdrag från KF:s budget 2020

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
✓ Avslutad	Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att se över möjliga realiseringar av tillgångar i syfte stärka stadens finansiering av kommande års investeringsprojekt.	2020-01-01 2020-12-31	Är ej aktuellt för förskolenämndens verksamhet.
✓ Avslutad	Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att sträva efter hög kostnadstäckning på avgiftsbelagda verksamheter, där så är möjligt.	2020-01-01 2020-12-31	Finns en process på plats för att säkra hanteringen av ej inbetalda förskoleavgifter. Rutin finns på plats för hantering av utbetalning till fristående verksamheter.
▶ Pågående	Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att bedriva ett digitalt effektiviseringsarbete under hela planperioden.	2020-01-01 2020-12-31	Det finns en framtagen strategi och plan med prioriterade områden såsom att digitalisera områdena placering och lokalplanering. Förvaltningen ser över möjligheterna att effektivisera bemanningsarbetet avseende administrativa processer.
▶ Pågående	Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att bidra till att minska stadens totala personalvolym, enligt arbetad tid, under mandatperioden.	2020-01-01 2020-12-31	Utifrån den vid årsskiftet planerade arbetade tiden har vårens pandemi inneburit ett kraftigt minskat behov av timanställda vilket förväntas minska förvaltningens totala arbetade tid. Rektors arbete under våren för att anpassa sin

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
			inre organisation efter antal barn och budget kan innebära minskad omfattning av arbetad tid. I övrigt har inga större organisationsförändringar genomförts som innebär någon ökning av arbetad tid.
✓ Avslutad	Förskolenämnden får i uppdrag att sträva efter en så hög grundersättning som möjligt, i relation till strukturbeloppet.	2020-01-01 2020-12-31	Uppdraget slutfört – i samband med budget 2020 verkställs förändringen av grundbeloppet från 92,5 till 95 procent. Se protokoll nr 11/2019 (§ 213 N608-1627/19).
✓ Avslutad	Förskolenämnden får i uppdrag att vidta insatser öka andelen förskolebarn i utsatta områden.	2020-01-01 2020-12-31	I Bergsjön pågår ett pilotprojekt som syftar till att få fler barn i förskola. Förvaltningen har i samverkan tagit fram informationsmaterial om förskola på olika språk (affischer, filmer), erbjudit en utbildning till nyckelpersoner i ansökningsprocessen till förskola, samt testat uppsökande arbetssätt för att nå vårdnadshavare med information. En kartläggning har genomförts av barn i skyddat boende med syftet att vidta lämpliga åtgärder för att barnen ska få tillgång till förskola. En kartläggning av öppna förskolan som förebyggande och främjande arena har genomförts och beslut har fattats i förskolenämnden 27 maj att samtliga öppna förskolor i Göteborg behålls. Pågående arbete inom Jämlik stad: - <i>Utökade hembesök</i> erbjuds alla föräldrar som får sitt första barn, i utsatta områden. - <i>Bokstart</i> erbjuds i samma områden och med samma målgrupp som utökade hembesök.

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
✓ Avslutad	Förskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att kvälls- och nattbarnomsorg samt omsorg i hemmet erbjuds.	2020-01-01 2020-12-31	Kartläggning utförd och delgiven nämnden 26 augusti 2020 (protokoll § 148, N608-0971/20). Nämnden har beslutat om vilka enheter som fortsatt ska erbjuda omsorgen samt kriterierna för att erhålla omsorgen på enhet eller i hemmet.
✓ Avslutad	Förskolenämnden får i uppdrag att säkerställa att staden erbjuder ett skäligt erbjudande om plats i förskolan inom fyra månader.	2020-01-01 2020-12-31	En process för att säkra platstillgången har arbetats fram och implementerats i förvaltningen i april. Placeringshandläggarna har utvecklat ett sätt att säkra vilka barn som skall erbjudas platser för att säkerställa att alla får ett erbjudande inom 4 månader. Detta följs kontinuerligt upp på enhets- och avdelningsnivå.

6.1.2 Budgetuppdrag från KF:s budget 2019

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
✓ Avslutad	Direktören ges i uppdrag att kartlägga nuvarande planer, behov av nya och underhåll av förskolor.	2019-01-01 2020-12-31	Förvaltningen har fått en plan över vilket underhåll som skall genomföras under 2021 från LF. I januari kommer förvaltningen att få ett underlag över vilket underhåll som planeras för 2022-2025. Uppdraget anses vara slutfört. I budget 2021 tillkommer det dock tre nya uppdrag som berör aktuellt område: 1. Ta fram en samordnad process för planering underhåll och upprustning av lokaler. 2. Förskolenämnden får tillsammans med Lokalnämnden i uppdrag att ta fram

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
			<p>en strategi för att nå balans i lokalförsörjningen.</p> <p>3. Lokalnämnden får i uppdrag att i samverkan med berörda nämnder, skapa förutsättningar för en effektivare lokalprocess samt skapa en tydligare roll och påverkansmöjlighet för verksamhetsdrivande nämnders roll i processen.</p>
✓ Avslutad	Direktören ges i uppdrag att återkomma med förslag till uppföljningssystem för förskolans systematiska kvalitetsarbete.	2019-01-01 2020-12-31	Uppdraget slutredovisades till nämnd den 22 april 2020 (protokoll, nr 5/2020, §84 N608-1105/19).
✓ Avslutad	Direktören ges i uppdrag att ta fram ett flertal indikatorer som nämnden ska följa upp i uppföljningsrapporter samt i årsrapporten.	2019-01-02 2020-12-31	Uppdraget slutredovisades till nämnd 22 april 2020 (protokoll, nr 5/2020, §84 N608-1105/19).
▶ Pågående	Direktören ges i uppdrag att kartlägga barnens vistelsetider	2019-01-01 2020-12-31	<p>Förvaltningen har startat ett arbete för att kartlägga vistelsetiderna.</p> <p>Rektorer har under hösten 2020 haft möjlighet att ta ut statistik för sina förskolor. På övergripande nivå kommer det vara möjligt att ta fram central statistik först 2021.</p>

6.1.3 Uppdrag till nämnd/styrelse som tilldelats utanför budgetbeslut

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
✓ Avslutad	Alla stadens nämnder och bolagsstyrelser som har fordon får i uppdrag att utse en mobilitetsansvarig för sin verksamhet samt att tillse att den mobilitetsansvarige får adekvat utbildning via Göteborgs Stads Leasing AB.	2020-03-19 2020-12-31	Då FSN endast har haft ett fordon under 2020 har det inte varit aktuellt att utse någon mobilitetsansvarig. Då nämnd inför 2021 kommer att ta över ansvaret för intern service kan behovet aktualiseras av en mobilitetsansvarig.
✓ Avslutad	Förskolenämnden ges i uppdrag att säkerställa att sommarförskola och nattomsorg kan erbjudas vårdnadshavare som är i behov av det. För insatsen och andra med anledning av Covid-19 tillförs nämnden 20 mkr via generellt statsbidrag.	2020-06-16 2020-12-31	Uppdraget att erbjuda sommarförskola och nattomsorg är utfört. Tilläggsbudget om ca 20 mkr har använts till sommaröppna förskolor, nattomsorg, solskydd, trygghetsskapande åtgärder samt avsättning till fristående förskolor. Redovisas även under avsnitt 5.2 under rubriken - Uppföljning av tilläggsbudget.
▶ Pågående	Samtliga nämnder och bolag får i uppdrag att införa verksamhetsspecifika klimatmål som en del i det ordinarie uppföljningssystemet senast 2020. Målen ska vara baserade på att vi globalt uppnår 1,5-gradersmålet.	2020-08-20 2020-12-31	Förvaltningen kommer att arbeta med frågan i samband med att stadengemensamt miljöledningssystem implementeras under 2021.
▶ Pågående	Förskolenämnden får i uppdrag att fördjupa och utöka arbetet med tillsyn av fristående förskolor och pedagogisk omsorg, i samverkan med de kommande socialnämnderna, stadsledningskontorets avdelning för	2020-09-10 2020-12-31	Förvaltningen har startat upp ett arbete med berörda nämnder.

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
	samhällsskydd och beredskap samt stadens samordnare mot våldsbejakande extremism.		

6.2 Redovisning av nämndens uppdrag, exkl. KF/KS

6.2.1 Budgetuppdrag från nämndens budget 2019

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
✓ Avslutad	Direktören ges i uppdrag att kartlägga förskolechefs arbetsmiljö.	2019-01-02 2020-12-31	Kartläggning är genomförd och redovisad för nämnd 2020-10-21 (protokoll §188 N608-2355/20). Nämnden förklarade uppdraget besvarat.
✓ Avslutad	Direktören ges i uppdrag att säkerställa att den pedagogiska omsorgen följer Skolverkets allmänna råd.	2019-01-02 2020-12-31	Uppdraget är avslutat och pedagogisk omsorg följer Skolverkets allmänna råd.
✓ Avslutad	Direktören ges i uppdrag att genomföra en översyn av den öppna förskolan.	2019-01-02 2020-12-31	Uppdraget slutredovisades till nämnd den 27 maj 2020 (protokoll § 109 N608-3022/19) Nämnden godkände översynen.
✓ Avslutad	Direktör ges i uppdrag att ta fram en stadsgemensam digitaliseringsstrategi för skolväsendet.	2019-01-17 2020-12-31	Uppdraget slutredovisades till nämnden den 21 oktober 2020 (protokoll § 195 N608-2109/19) Nämnden godkände strategin.

6.2.2 Löpande uppdrag från Förskolenämnd 2020

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
✓ Avslutad	Förskoledirektören får i uppdrag att återkomma till nästa nämndsammanträde med en redogörelse av i vilken utsträckning ofrivilliga omplaceringar av förskollärare sker.	2020-06-01 2020-12-31	Uppdraget redovisat för nämnd den 17 juni 2020.(Protokoll § 133 N608-0003/20)
✓ Avslutad	Förskoledirektören får i uppdrag att återkomma till nästa nämndsammanträde med en kostnadsberäkning på vad det innebär att behålla befintliga förskollärare på de förskolor där frivilliga och ofrivilliga förflyttningar är planerade (vid tidpunkt efter sammanträdet) och vilka besparingarna skulle kunna bli som effekt av förflyttningarna. Beslut i nämnd de 27 maj 2020, § 105	2020-06-01 2020-12-31	Genomfört och redovisat för nämnd 2020-09-23 (protokoll §164 N608-1126/20).
🟡 Pågående	Förskoledirektören får i uppdrag att återkomma till nämnden med en redovisning av förvaltningens strategi för att rekrytera förskollärare. Beslut i nämnd 27 maj 2020, § 105	2020-06-01 2021-06-30	En employer brandingstrategi är under framtagande och kommer att implementeras under våren 2021. Huvudsakliga målgrupper är förskollärare, rektorer och barnskötare.
✓ Avslutad	Nämnden ger förskoleförvaltningen i uppdrag att göra en kartläggning av overhead-kostnaderna i förvaltningen samt föreslå besparingsåtgärder motsvarande sju miljoner på central ledning, administration och konsulter. Beslut i nämnd den 27 maj 2020, § 109	2020-06-01 2020-12-31	Uppdraget utfört och redovisat till nämnd den 26 augusti (protokoll § 146, N608-1908/20).
✓ Avslutad	Nämnden ger förskoleförvaltningen i uppdrag att redovisa hur förvaltningen säkerställer och följer upp utvecklingsarbetet för att nå en större likvärdighet gällande utbud, tillgänglighet och kvalitet på de öppna förskolorna i staden. Beslut av nämnd 27 maj 2020, § 109	2020-06-01 2020-12-31	Uppdraget är redovisat vid nämnd den 21 oktober 2020. (Protokoll § 185 N608-0003/20)

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
✓ Avslutad	Fråga om förskoleenkäten om anledningen till att Göteborgs resultat ligger under medel i regionen Beslut i nämnd 27 maj 2020, § 102	2020-06-01 2020-12-31	Uppdraget är redovisat vid nämnd den 27 maj 2020. (Protokoll § 102 N608-0003/20)
▶ Pågående	Förvaltningsdirektören får i uppdrag att genom en utredning sätta fokus på hur ledningsgrupp, stöдавdelningar och förskoleorganisation kan vidareutvecklas för att ytterligare stödja utvecklingen av de tre förstärkningsområdena Beslut i nämnd 17 juni	2020-06-22 2021-06-30	Uppdrag pågår för slutredovisning senast 25 augusti 2021.
✓ Avslutad	Förskoleförvaltningen får i uppdrag att redovisa status och genomförandeplan för nedanstående uppdrag som ej färdigställts: Förskolenämnden får i uppdrag att ta fram ett nytt uppföljningssystem för att säkra kvaliteten. Förskolenämnden får i uppdrag att kartlägga barnens vistelsetider. Förskolenämnden får i uppdrag att ta fram en analys och en långsiktig plan för expansionen av förskolor tillsammans med berörda nämnder. Beslut i nämnd 2020-06-17	2020-06-22 2020-09-30	Uppdraget att ta fram ett nytt uppföljningssystem för att säkra kvaliteten slutredovisades till FSN 2020-04-22. (protokoll, nr 5/2020, §84 N608-1105/19). Uppdraget att kartlägga barnens vistelsetider pågår och redovisas som ett separat uppdrag från KF:s Budget 2019. Uppdraget att ta fram en analys och långsiktig plan för expansionen av förskolor tillsammans med berörda nämnder får anses vara slutfört och redovisas som ett separat uppdrag från KF:s budget 2019. Med anledning av ovan får aktuellt uppdrag anses vara slutfört.
✓ Avslutad	Förskoledirektören får i uppdrag att säkerställa att enheten för fristående verksamheter kan genomföra tillsyn enligt uppdrag. Beslut på nämnd 2020-06-17	2020-06-22 2020-12-31	Uppdraget (N608-1581/20) redovisades vid nämnd den 26 augusti 2020. (Protokoll § 145 N 608-0003/20).
▶ Pågående	Direktören får i uppdrag att snarast återkomma till nämnden med information om	2020-06-22 2020-12-31	Uppdraget pågår och redovisas till nämnd under första kvartalet

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
	<p>följande: •Hur kan nämndens politiker i tid informeras om förändringar där hela personalgrupper byts ut och där arbetsmiljöansvaret tydligt aktualiseras? •Vad är bakgrunden till den aktuella situationen med Västra Tuvevägen 50? •Hur ser riskbedömningen och barnkonsekvensanalysen ut? •Vilken plan finns för barnen och deras föräldrar inför hösten 2020 när det gäller ny personal och inskolning?</p> <p>Beslut på nämnd 2020-06-17</p>		2021.
<p> Pågående</p>	<p>Förskoleförvaltningen får i uppdrag att identifiera vilka enheter som är aktuella för en sammanslagning med ett maximalt avstånd om 500 meter.</p> <p>Beslut på nämnd 2020-06-17</p>	<p>2020-06-22 2020-09-30</p>	<p>En utredning är gjord och nämnden har beslutat att förvaltningen ska ta fram ett förslag om vilka enheter som skulle kunna vara aktuella för en sammanslagning. Förslaget är klart och beslut kan fattas på nämndens möte den 24 februari 2021.</p>
<p> Avslutad</p>	<p>Direktören får i uppdrag att i kommande budget under ”förskolor avgår stöd, tilläggsbelopp, betalströmmar” säkerställa reservation för att kompensera enskilda kommunala enheter för en alltför hög självrisk i samband med skada. 2020-08-26 § 147</p> <p>Direktören fick uppdraget vid nämndens möte den 26 augusti 2020 och ska redovisas till nämnd före årets slut.</p>	<p>2020-08-26 2020-12-31</p>	<p>Förvaltningen har omhändertagit aktuellt uppdrag i samband med budgetarbetet 2021. Hantering av höga kostnader för självrisker i samband med skada har skrivit in i förvaltningens rutin för över- och underskottshantering. Vilket innebär att höga kostnader för självrisker numera beaktas i samband med överföring av över- och underskott vid årsbokslut.</p>
<p> Pågående</p>	<p>Förskoledirektören ges i uppdrag att utifrån Göteborgsförslag med ID 3142, utreda modeller för hur förskollärare kan lockas till de förskolor som har brist på förskollärare genom frivillighet och positiva incitament. 2020-08-26 § 149</p>	<p>2020-08-26 2021-12-31</p>	<p>Ett så kallat Motivationspaket är under framtagande med förslag på insatser för att motivera förskollärare att söka sig till områden där deras kompetens behövs som mest. Insatser beräknas kunna påbörjas under våren 2021.</p>

Status	Uppdrag och beskrivning	Datum	Kommentar
 Pågående	Förskolenämnden ger förskoleförvaltningen i uppdrag att utforma förslag till kriterier för etablering av intraprenad samt former för ansökningsförfarandet 2020-08-26 § 151	2020-08-26 2020-12-31	Uppdraget redovisat till nämnd den 16 december 2020 (protokoll § 239, N608-1238/20).
 Pågående	Förvaltningsdirektören ges i uppdrag att utreda konsekvenserna gällande pedagogiska måltider Yrkande från S,D och MP, vid nämndmötet den 25 nov. (dnr N608-2674/20, se protokoll. Uppdraget ska redovisas vid nämndens möte den 24 februari 2021	2020-11-25 2021-02-24	Uppdraget ska redovisas till nämnd den 24 februari 2021.
 Pågående	Förvaltningsdirektören ges i uppdrag att redovisa hur förvaltningen arbetar med att säkerställa att stadens samtliga enheter har rutiner för att upptäcka särbegåvade barn. Uppdraget har koppling till yttrande över remiss, ärende dnr N608-2213/20 vid nämndmötet den 25 november 2020	2020-11-25 2021-06-16	Arbetet är inlett i december 2020 och redovisas till nämnd senast den 24 februari 2021.
 Pågående	Förskoledirektören ges i uppdrag att redovisa budget/kostnadsfördelning för tre förskoleenheter Yrkande från MP vid nämndens möte den 25 november 2020. se protokoll § 226 Redovisa budget/kostnadsfördelning för tre förskoleenheter med lite olika förutsättningar i antal barn, geografiskt område och bemanning. Hur fördelas intäkterna på lönekostnader, hyra, mat, pedagogiskt material etc. Om möjligt ta fram några nyckeltal för att få en budget att "gå ihop" på en förskola.	2020-11-25 2021-02-24	Uppdraget ska redovisas till nämnd den 24 februari 2021.
 Avslutad	Förskoledirektören ges i uppdrag att informera om riktlinjer, skyddsutrustning mm på grund av covid 19	2020-12-04 2020-12-16	Uppdrager redovisat till nämnd den 16 december 2020 (protokoll § 232, N608-0003/20).

7 Analys av måluppfyllelsen med koppling till nämndens verksamhetsplan

7.1 Göteborg har en förskola och barnomsorg som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor för alla barn.

Måluppfyllelse

■ Viss

Kommentar

I förskolenämndens beslutade struktur för uppföljning 2020 framgår att förvaltningen i årsrapporten ska analysera måluppfyllelsen med koppling till nämndens verksamhetsplan. Syftet är att komplettera den bedömning av kommunfullmäktiges mål som görs i avsnitt två och ge fördjupad styrinformation till nämnd.

I nämndens verksamhetsplan 2020 fastställs strategier för att uppnå kommunfullmäktiges mål för förskolenämnden. Strategierna för att uppnå målet, att Göteborg har en förskola och barnomsorg som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor för alla barn, är följande:

- Att förstärkningsområdena är styrande för förskolenämndens arbete
- Att alla barn får tillgång till plats inom fyra månader
- Att rektorer i utsatta områden får bättre förutsättningar att leda och styra sin verksamhet

I nämndens verksamhetsplan tydliggörs också att arbetet mot kommunfullmäktiges mål förväntas bidra till måluppfyllelse av övriga tilldelade organisations- samt verksamhetsmål.

Arbetet med förskolenämndens förstärkningsområden

Förskolenämndens kvalitetsrapport 2019 landade i slutsatsen att det krävs en långsiktig strategisk plan för arbetet med förstärkningsområdena. Förvaltningsledningen har under 2020 utformat en strategisk plan som konkretiserar sju områden för förvaltningen att prioritera kommande tio år. I planeringen för 2020 beslutade förvaltningsledningen att samtliga strategiska områden i första skedet skulle betraktas utifrån ett styrnings- och ledningsperspektiv och därmed det första förstärkningsområdet (tydligare ansvar, styrning och ledning för barns utveckling och lärande). Beslutet om att starta med att lägga huvudfokus på det första förstärkningsområdet bygger på antagandet att om nämnd och förvaltning genomför aktiviteter för tydligare ansvar, styrning och ledning, så ger det förutsättningar att arbeta med de två andra förstärkningsområdena. Förvaltningens val av fokus ligger till grund för den analys och bedömning som görs av måluppfyllelsen för året.

Arbetet med de strategiska områdena under 2020

Ett prioriterat område för förvaltningen har handlat om att skapa förutsättningar för en stabil och strukturerad process för budget i balans. Aktiviteter har genomförts för att skapa en gemensam förståelse för ansvar, spelregler och förutsättningar för planering. En process för omhändertagande av obalanser är framtagen för att följa upp rektors budget och skapa åtgärdsplaner där dessa behövs. För 2020 konstaterar förvaltningen att flertalet av enheterna med tidigare underskott har uppnått en budget i balans som ett resultat av vidtagna åtgärder. Förvaltningen bedömer att aktiviteterna har skapat en ökad kompetens hos linjens chefer bland annat vad avser resursfördelningsmodellen samt kopplingen mellan ekonomiska styrinstrument och påverkan på den inre organisationen. Fortsatt arbete krävs för att utveckla styrningen när planeringsförutsättningar avviker för att möjliggöra rätt insatser och åtgärdsarbete i ett tidigt skede.

En viktig förutsättning för att säkerställa god ekonomisk hushållning är ett effektivt nyttjande av förvaltningens lokaler. Förvaltningen konstaterar att det finns ett fortsatt stort behov av att utveckla arbetet för ett optimerat nyttjande. Det gäller både internt och i samverkan med externa aktörer för att skapa förutsättningar för en behovsstyrd, stabil och förutsägbar tillgång på platser i hela staden.

Flera aktiviteter har genomförts under året i syfte att skapa förutsättningar för att säkerställa medborgarnas behov av barnomsorg. En uppdaterad process för att säkra platstillgången har implementerats. Förvaltningen konstaterar att inga barn behövt vänta mer än fyra månader på en förskoleplats under hela året. Fler barn än föregående år har fått en placering närmare sitt hem vilket förvaltningen bedömer kan bidra till färre omplaceringar och därmed stabilare barngrupper.

För att skapa kontinuitet och kvalitet för barn och vårdnadshavare i förvaltningens verksamheter är hållbara arbetsplatser där frisknärvaro och personalstabilitet ökar av stor betydelse. I början av året visade förvaltningen god utveckling av nyckeltal med koppling till hälsofrämjande arbete. Covid-19 har därefter inverkat på förvaltningens planering och möjlighet att stärka det hälsofrämjande arbetet. En anledning är att vissa insatser inte varit möjliga att genomföra och har därför senarelagts till 2021–2022.

Ett väsentligt område för att öka likvärdigheten i verksamheten är tillgång till utbildad personal. Trots insatser under 2020 för att fördela kompetens mer jämt över staden kan förvaltningen i slutet av året inte se att de gett något tydligt resultat. En liten förändring kan noteras i förskollärarnas fördelning över staden, men förvaltningen behöver utveckla sina analyser för att med större säkerhet kunna identifiera de bakomliggande faktorerna. Fortsatta insatser krävs för att sprida kompetens mer likvärdigt över staden.

Att förutsättningarna skiljer sig åt över staden visar sig i förvaltningens första analys av undervisningen. Resultatet tyder på stor variation i kvalitet i stadens förskolors arbete mot alla läroplanens mål. Områden som ofta framkommer är utformandet av pedagogiska miljöer, hållbarhet, matematik genom lek och estetiska lärprocesser. Det är samtidigt tydligt att språkutvecklande arbetssätt är ett prioriterat område i alla utbildningsområden. Genomförda fortbildningsinsatser bedöms ha bidragit till en ökad språkmedvetenhet hos personal i förskolan.

Genom beslut om sin inre organisation styr och leder förskoleförvaltningens rektorer verksamheten för ökad kvalitet och likvärdighet. Stödorganisationen behöver vara organiserad för att möta behovet och förvaltningen har under året genomfört aktiviteter för att utveckla och möjliggöra ett behovsanpassat stöd för ökad likvärdighet. Rektorerna har olika erfarenhet av hur stödet tidigare varit

organiserat i stadsdelarna vilket medför att förväntningarna på stödet varierar bland linjens chefer.

Under hösten har förvaltningens organisation genomlysts med utgångspunkt i rektorernas förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Syftet är att föreslå eventuella justeringar för att skapa en effektiv och ändamålsenlig organisering och för att nå högre måluppfyllelse. I februari 2021 är slutrapporten klar och i mars fattas beslut om eventuella förändringar.

Slutsats

Förvaltningen kan konstatera att omställningen från den tidigare stadsdelsorganiseringen till fackförvaltning tar tid. Efter två och ett halvt år har förvaltningens arbete med de tre förstärkningsområdena fördjupats men det har ännu inte skett några större förändringar varken i undervisningens kvalitet eller i likvärdigheten. Arbetet med styrning och ledning bedöms emellertid ha förbättrats och förvaltningen gör bedömningen att måluppfyllelsen har ökat i det avseendet. Förvaltningens strategiska arbete med förstärkningsområdena behöver fortsatt prioriteras på kort och lång sikt för att säkerställa att alla barn, oberoende av geografisk hemvist och sociala samt ekonomiska förhållanden, har tillgång till en likvärdig utbildning.

Mått/Indikator	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Målvärde 2020
Barn 1-5 år ur befolkningen som ej har plats i förskoleverksamhet i befolkningen (andel)	15,8%	15,8%	15,5%	15,7%
Förskollärare med legitimation (andel)	43%	41,1%	40,7%	40,7%
Rektors utbildningsnivå (andel)		26,1%	40,4%	32,5%
Vårdnadshavares delaktighet (medelvärde)	4,9		4,2	4,9

Andel barn ej inskrivna i förskoleverksamhet avser oktober respektive år.

Jämfört med föregående rapporter har beräkningen anpassats till Skolverkets sätt ta fram måttet vilket innebär att timanställda ej längre ingår i beräkningsunderlaget, utan endast viss- och tillsvidareanställda. Detta medför att andelen av totalt anställda ökar något. Skolverket redovisar i sin statistik andelen omräknat till heltid och inte andel av totalt anställda.

Jämförelsen av rektors utbildningsnivå 2020 mot 2019 påverkas av att delar av ett utbildningsområde saknades i redovisningen för 2019.

Måttet motsvarande vårdnadshavares delaktighet är nytt för 2020 och visar vårdnadshavares nöjdhet av ett medelvärde på skalan 1-5. Vilket medför att värdet inte jämförbart med det för 2018.